

Referat af ordinær generalforsamling 2016 i Arkitekternes Pensionskasse 5. april 2016

Formalia	
Antal fremmødte	92
Fuldmagter til bestyrelsen	9
Fuldmagter til 3. mand	68
Instruktionsfuldmagter	3
Stemmer i alt	172

Dagsorden	Resultat	Bestyrelsens anbefaling
1 Valg af dirigent (bestyrelsen indstillede advokat Lars Svenning Andersen)	Valgt	For
2 Bestyrelsens beretning	Ikke til afstemning	-
3 Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2015	Godkendt	For
4 Forslag fra bestyrelsen	Vedtaget	For
1: Elektronisk kommunikation	Vedtaget	For
2: Overgangsordning i forbindelse med optagelse af obligatoriske medlemmer	Vedtaget	For
3: Regler for helbredsbedingede ydelser	Vedtaget	For
4: Bidragsfri dækning	Vedtaget	For
5: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.	Vedtaget	For
Forslag fra medlemmerne		
6: Undersøgelse og redegørelser om investeringer	Vedtaget	For
7a: Primært forslag 7: Pålæggelse af bestyrelsen vedr. fossile selskaber	Ikke til afstemning	Imod
7b: Subsidiært forslag 7: Opfordring til bestyrelsen vedr. fossile selskaber	Vedtaget For: 128 Imod: 30 Blank: 5	Imod
5 Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik	Godkendt	For
6 Valg til bestyrelse		
Bestyrelsen havde indstillet til genvalg af Mette Carstad og Rie Øhlenschläger for en 3-årig periode (2016-2019). Ella Lykke Bredsdorff blev på generalforsamlingen opstillet af over 5 medlemmer, hvorfor valget skal afgøres ved urafstemning blandt samtlige medlemmer, jf. vedtægten § 13, stk. 6.	Skal afgøres ved urafstemning	For
7 Valg af revision		
Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab	Valgt	For
8 Sted for næste års generalforsamling		
København	Valgt	For
9 Eventuelt	-	-

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
DAGSORDENENS PUNKT 1	3
Valg af dirigent.....	3
DAGSORDENENS PUNKT 2	4
Bestyrelsens beretning.....	4
DAGSORDENENS PUNKT 3	12
Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2015	12
DAGSORDENENS PUNKT 4	15
Forslag fra bestyrelsen og medlemmer	15
Forslag 1: Elektronisk kommunikation.....	15
Forslag 2 og 3: Helbredsbedingede ydelser	16
Forslag 4: Bidragsfri dækning	18
Forslag 5: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.	20
Forslag 6: Undersøgelse og redegørelse om investeringer.....	21
Forslag 7: Vedr. fossile selskaber	24
DAGSORDENENS PUNKT 5	29
Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik.....	29
DAGSORDENENS PUNKT 6	29
Valg til bestyrelse.....	29
DAGSORDENENS PUNKT 7	32
Valg af revision.....	32
DAGSORDENENS PUNKT 8	32
Sted for næste års generalforsamling.....	32
DAGSORDENENS PUNKT 9	33
Eventuelt	33

Indledning

Inden generalforsamlingen holdt adm. direktør Hasse Jørgensen, Sampension, indlæg under overskriften "Sampension, samarbejde og synergi".

Formand Mette Carstad: Så er vi vist ved at være klar til vores generalforsamling, og det er jo fantastisk vidunderligt at se, at der er så mange, der har lyst til at komme, også til det her dejlige sted. Vi har jo i Arkitekternes Pensionskasse en tradition for at vælge nogle gode destinationer, nogle dejlige steder til at holde vores pensionskasses generalforsamlinger, og Ole Bjørn ved siden af mig har lovet at fortælle, hvad det her så er for et sted.

Ole Bjørn Petersen: Det her dejlige sted er tegnet af Lundgaard & Tranberg og det består af 178 lejligheder, et fitnesscenter, hotel og konference. Det er på 22.000 m², og det er lavet i to etaper. Den første etape blev indviet i 2001 og allerede i 2002 fik de Københavns Kommunes forskønnelsespris og anden etape blev færdig i 2004. Bygherren er Harald Simonsen, som jo er en karismatisk bygherre og stedet oser af kvalitet og kærlighed i detaljen, det har I sikkert allerede lagt mærke til. I 2004 fik byggeriet Mies van der Rohe-prisen. Hav et godt møde.

Dagsordenens punkt 1

Valg af dirigent

Formanden: Tak Ole. Ole fortalte ikke, hvilken pensionskasse der mon ejer dette byggeri, men det kan vi jo opklare. Tilbage til vores generalforsamling. Det allerførste punkt er, at vi skal vælge en dirigent, og vi stiller forslag om Lars Svenning Andersen, som vi jo kender fra tidligere generalforsamlinger. Kan forsamlingen godkende valget af dirigent?

[Klapsalver]

Dirigent Lars Svenning Andersen: Tusind tak. Jeg skal jo starte med lige indledningsvis at finde ud af, om vi nu også må være her, og om vi opfylder alle de formelle regler. Og det har jeg tjekket, det er jo noget med, hvornår I er blevet indkaldt, og hvordan I er blevet indkaldt og annoncering i Arkitekten. Det har noget at gøre med, at dagsordenen er, som den skal være og så videre og så videre, jeg har tjekket det hele. Så med mindre, der er nogen, der råber meget højt, så konstaterer jeg, at generalforsamlingen er lovlig, og vi kan fortsætte. Det kan vi så heldigvis.

Ja, det er jo sådan, at jeg også lige vil nævne, at alle stemmeberettigede har fået en stemmeseddel. Er der nogen, der af en eller anden grund ikke har det, så må man lige henvende sig nu til administrationen. Det er også sådan, at vi kører igennem nu, og så laver vi en strække ben-pause nok omkring ved 19-tiden, og så er det jo sådan, at vi alle sammen kan se frem til, at når generalforsamlingen er slut, så er der en buffet efterfølgende. Der er nogle spilleregler for, hvordan vi kører generalforsamlinger med tid og talerlyst og så videre, det vil jeg lige gemme til efter formandens beretning, så vil jeg vende tilbage til det, men ellers kan vi gå i gang med generalforsamlingen, og det er jo sådan, at det første punkt efter valg af dirigent det er bestyrelsens beretning, og jeg giver ordet til bestyrelsesformanden Mette Carstad. Værsgo'.

Dagsordenens punkt 2

Bestyrelsens beretning

Formanden: Mange tak. Allererst så vil jeg sige, at vi ud over Hasse Jørgensen har nogle flere gæster. Hasse har nogle kollegaer fra Sampension med, og jeg har set, at I sidder dernede bagved, så det kan være, at I lige vil rejse jer op. Tusind tak, og vi kommer nok til at høre nærmere fra Sampension fremover. Ud over Sampension har vi også gæster fra Deloitte, Jaques Peronard. Tak. Og vi har fra PwC gæster, Klaus Berentsen og Hanne Kærhøg. Mange tak. Og til sidst så har vi en gæst fra Akademisk Arkitektforening, det er jo så sådan set måske også mange af os andre, men direktøren i Akademisk Arkitektforening Jesper Pagh. Tusind tak, og tak fordi I gerne vil være med til vores generalforsamling. Vi har jo også fra Unipension en lang række deltagere i dag, og vi har direktør Jens Munch Holst og en masse fagfolk, som kan svare på mere detaljerede spørgsmål undervejs, bare lige hvis I vil rejse jer op, jer fra Unipension. Tusind tak. Så vi er godt besat til at kunne svare på rigtig mange spændende spørgsmål.

Men nu til beretningen, og den vil falde i fire dele i dag. Jeg vil fortælle om pensionskassens arbejde med ansvarlige investeringer og den analyse af mulighederne for at tilbyde medlemmerne en fossilfri fond, som blev afsluttet i efteråret 2015. Om opsplitningen af samarbejdet i Unipension og skiftet til Sampension. Om bestyrelsen og direktionens aflønning. Men allererst vil jeg sige noget om det, der er pensionskassens formål, at skaffe medlemmerne gode og stabile pensioner. Jeg vil både kigge tilbage på 2015 og sige lidt om fremtiden, som den tegner sig.

Pensionskassen er kommet godt ud af 2015 med et fint afkast på 5,1 % efter omkostninger. Over halvdelen af afkastet er skabt af investeringsafdelingens evne til at investere aktivt frem for passivt at følge markedet. Afkastet er det bedste blandt gennemsnitsrenteprodukter i branchen, og de seneste 5 år er 100 kroner af vores pensionspenge vokset til 146 kroner. Med det resultat har pensionskassen faktisk for syvende år i træk slået det generelle afkast i markedet. Det gode resultat er en kombination af at finde de rigtige investeringer, at have den rigtige risiko og at have en økonomisk buffer, der gør, at pensionskassen kan følge en langsigtet investeringsstrategi. Selvom 5,1 % i 2015 måske ikke lyder af så meget, så er det faktisk ganske flot, når man tager de nuværende lave renter i betragtning. I øjeblikket kan man eksempelvis få et 30-årigt boliglån med en rente på kun 2 %. Populært udtrykt kan man sige, at vi har vundet på både gynger og karruseller i form af kursgevinster på obligationer og afkast på aktier. Isoleret set er kursgevinsterne på obligationerne naturligvis glædelige, men det betyder også, at vi allerede har høstet en stor del af afkastet for obligationer, der normalt er langt og stabilt. Så vi kommer til at mangle afkastene senere. Da vi på sidste års generalforsamling kiggede på det forventede afkast i 2015, forudsagde vi, at vi ville ende omkring de 5 % i afkast efter skat. Derfor varslede vi, at det kunne blive nødvendigt at sænke både kontorenten og beregningsrenten, og vores forventninger til 2016 er desværre et endnu lavere afkast, som I kan se her. Med den baggrund har vi sænket kontorenten fra 4,25 til 3,66 % efter skat fra 1. januar 2016, og fra 1. januar 2017 sænker vi så den såkaldte beregningsrente fra 4,25 til 3,75 %. Jeg vil nu vise en kort film om, hvad beregningsrenten egentlig bruges til.

[Visning af film om beregningsrente]

Formanden: Jeg vil gerne pointere, at ændringen i beregningsrenten ikke kommer til at berøre medlemmer, som allerede er gået på pension. Det er medlemmer som

mig og mange af os andre, der stadig er på arbejdsmarkedet, som bliver berørt. På denne planche kan I se, hvordan beregningsrenten påvirker forskellige aldersgrupper. Som det fremgår af planchen, får udsigten til lavere afkast fremadrettet, relativt store konsekvenser for vores yngre medlemmer. Men det er vigtigt at understrege, at sænkningen af beregningsrenten ikke ændrer ved den enkeltes samlede pensionsudbetalinger. Udbetalingerne afhænger ikke af beregningsrenten. Udbetalingerne afhænger af, hvor store investeringsafkast pensionskassen kan opnå. Sænkningen af beregningsrenten får også betydning for forsikringsdækninger som eksempelvis invalidepension. Forsikringsdækningerne er beregnet som en procentdel af alderspensionen, så hvis den forventede alderspension sættes ned, så bliver det beløb, man får udbetalt ved en forsikringshændelse også sat ned. Vores ordning er dog så fleksibel, at et medlem kan fastholde det beløb, der udbetales ved en forsikringshændelse ved selv at lade en større del af pensionsudbetalingerne gå til forsikringsdækningerne. Hvad det konkret betyder for jer, vil I kunne se i Min pension i løbet af tredje kvartal i år. Ændringer af denne her karakter er naturligvis ikke det, som vi som bestyrelse er mest begejstrede for at foretage. Men fastsætter vi ikke en realistisk beregningsrente, vil pensionisterne opleve konstant faldende udbetalinger. Vi giver dog det enkelte medlem mulighed for på pensioneringstidspunktet selv at tage stilling til, hvor høj vedkommendes beregningsrente skal være. Når man forlader arbejdsmarkedet, kan man vælge at fastholde beregningsrenten på 3,75 %, eller man kan øge den inden for lovens maksimum, som pt. er på 4,66 %.

Noget som er sværere at gøre op i kroner og øre eller procenter er den skadelige indvirkning, som CO₂-udledningerne har på vores klima. Men det gør ikke problemstillingen mindre væsentlig, og klima og fossile brændstoffer har været på bestyrelsens dagsorden flere gange i det forgangne år. Som ansvarlig investor skal vi være en del af løsningen, ikke en del af problemet. På de to seneste års generalforsamlinger har der været forslag om frasalg af aktier i selskaber, der udvinder fossile brændsler. Bestyrelsen er helt enig i målet om at bidrage til at løse klimaudfordringen men ikke midlet frasalg. Sidste år besluttede bestyrelserne i Unipension-samarbejdet at igangsætte en analyse af mulighederne for at tilbyde en fossilfri fond. Elementerne i analysen blev i december gjort tilgængelige på pensionskassens hjemmeside, så det vil jeg ikke gå i detaljer med. Men en enkelt del af analysen gør jeg lidt mere ud af.

Vi har haft den internationalt anerkendte ekspert, nordmanden Martin Skancke til at vurdere, hvordan vi som pensionskasse kan bidrage til en lavere CO₂-belastning. Martin Skancke er formand for det FN-initiativ omkring ansvarlige investeringer, som Kofi Annan i sin tid stod fadder til. Martin Skancke har blandt andet rådgivet flere regeringer og verdens største pengetank, den norske oliefond, om ansvarlige investeringer. Martin Skancke slog fast, at menneskeskabt CO₂-udledning uden for enhver rimelig tvivl er medvirkende til den globale opvarmning, og at investorer som pensionskassen bør deltage i at løse klimaudfordringerne. Hans overordnede pointe er, at frasalg af fossilselskaber flytter den investeringsmæssige risiko til en anden investor, men at frasalg ikke mindsker den samlede samfundsmæssige klimarisiko. Frasalg af kulaktier driver priserne på kul ned og gør imod hensigten kulinvesteringer endnu mere attraktive. Nye investorer såsom kapitalfonde er på vej ind på markedet sammen med indiske og kinesiske selskaber, som så kan sikre en langsigtet, billig energiforsyning. En miljøbevidst aktiv investor, der gennem dialog påvirker selskaberne i den rigtige retning, kan bidrage til at nedbringe CO₂-belastningen.

Og Arkitekternes Pensionskasse er rigtig gode til at udøve aktivt ejerskab. Pensionskassen har i efteråret fået evalueret sin indsats på området af den FN-støttede organisation for ansvarlige investeringer UN PRI. Arkitekterne har blandt 1500 investorer med cirka 400 billioner kroner under forvaltning opnået topkarakteren A+, og gennemsnitsscoren blandt alle selskaber er B. I underkategorien aktivt ejerskab på aktier scorer Arkitekterne også A+. Det betyder ikke, at vi i bestyrelsen så bare vil læne os tilbage. Pensionskassen har været med til at opfordre til en ambitiøs aftale ved

COP21 i Paris i december, og vi er glade for, at det lykkedes. Det er naturligvis godt for klimaet men også for os som investorer og de virksomheder, vi investerer i, at det ikke længere skal diskuteres, om der skal ske en overgang til en verden med mindre CO₂-udledning, spørgsmålet er nu alene, hvordan det skal ske. Bestyrelsen har tænkt sig at indrette investeringspolitikken, så den understøtter målet om maksimalt 2° og gerne 1,5° global opvarmning. Målsætningen har vi skrevet ind i pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer, og den kommer til at gælde for alle sektorer og ikke kun fossile brændsler. Vi kombinerer det med aktivt ejerskab, som vi årligt vil rapportere om, og vi vender tilbage til dette emne under behandlingen af forslagene, der er kommet ind i dag. Nogen vil måske hævde, at vores tro på aktivt ejerskab er et dække for at investere, som det passer os, og det kan vi blankt afvise. Jeg vedstår dog gerne, at det tager tid, nogle gange frustrerende lang tid, at nå de ønskede resultater. Men når alternativet - frasal - ikke gavner klimaet og endda risikerer at have den modsatte effekt, så er viljerne og ressourcerne til at tage det lange, seje stræk nødvendige. Og aktivt ejerskab nytter. Hvert år er pensionskassen i dialog med flere hundrede selskaber, og i 2015 lykkedes det i 93 % af tilfældene at rykke selskaberne i positiv retning inden for de områder, vi fokuserer på i dialogen.

Inden jeg kommer med nogle eksempler på arbejdet med aktivt ejerskab, vil jeg kort vende tilbage til Mærsk-skibet fra den tidligere slide. Som I kan se af graferne, så er det lykkedes Mærsk Line af dekomplekserede forretningsmæssig vækst fra øget CO₂-udledning. Selskabet har på mindre end 10 år mindsket CO₂-udledningen med mere end 40 %. Alene i 2014 nedbragte rederiet sin udledning med 125.000 tons CO₂ eller lige så meget som hele resten af Danmark det år. Big business kan altså også være bæredygtig.

Det første eksempel på andre selskaber, vi har været i dialog med, er PetroChina. Det delvist statsejede selskab er blandt andet blevet beskyldt for olieudslip og dårligt katastrofeberedskab, dårlige helbredsforhold og sikkerhedsforhold for de ansatte. Men som I muligvis kan forestille jer, kommer man ikke ind fra gaden og dikterer spillereglerne i et delvist statsejet kinesisk selskab. Ikke desto mindre er vi, sammen med andre investorer, nået et godt stykke siden 2012, hvor vi gik i dialog med selskabet. I Kina foregår den slags dialoger normalt aldrig på topledelsesniveau, men som noget ganske særligt i kinesisk sammenhæng mødtes repræsentanter for os og andre investorer med selskabets administrerende direktør i 2014 og var på en tur rundt til flere af de steder, hvor selskabet opererer. Og her i slutningen af marts er selskabet kommet med sin første bæredygtighedsrapport og arbejder hen imod helbreds- og sikkerhedsforhold og katastrofeberedskab efter international best practice. I rapporten fortæller selskabet også om sit arbejde nationalt og internationalt for at medvirke til at begrænse CO₂-udledningen. Der er mere at tage fat på og forbedre, og vi vil især fokusere på bestyrelsens rolle i selskabet, som I kan se på planchen.

Vi må dog være indstillet på, at tempoet i en sådan proces kan være et andet i Kina end i Europa. På klimaområdet er fremskridtene hos mange af de europæiske olie- og gasselskaber meget tydelige. Sidste år støttede BP og Shells bestyrelser selv de klimaforslag, som aktionærene fremsatte til generalforsamlingerne, og efter flere års dialog med os og andre investorer præsenterede verdens største udvindingsselskab, britiske BHP Billiton i slutningen af 2014 en gennemarbejdet redegørelse for, hvordan de vil tilpasse deres forretning i FN's klimapanelers forskellige klimascenarier. Konklusionen var, at der ikke er risiko for, at deres aktiver vil ende som stranded assets.

Det er til gengæld langt over Atlanten til USA, og selvom fremskridtene hos de amerikanske fossilselskaber på klimaområdet efterhånden også er mærkbare. Når vi ikke synes, at dialogen skaber tilfredsstillende fremskridt, må vi tage andre midler i brug. Vi stemmer i forvejen på alle vores aktier på verdensplan, og i 2015 afgav vi stemmer på 1.483 generalforsamlinger. Men her i foråret har vi stillet aktionærforslag til

generalforsamlinger hos et par af de største minevirksomheder i verden, Anglo American og Rio Tinto. Efter års dialog er vi stadig ikke tilfredse med, hvordan de har forholdt sig til klimaforandringer, og derfor vil vi forsøge at få et flertal for, at de fremover skal udarbejde og rapportere om deres strategier for at håndtere emissioner, porteføljehåndtering i relevante lavkarbonscenarier, og fortælle, hvordan de bidrager til research og udvikling af vedvarende energiformer.

Et andet selskab, vi heller ikke er tilfredse med, er Volkswagen. Jeg tror, at I alle kender den skandale, som selskabet har viklet sig selv ind i. For os som ejere er det naturligvis uacceptabelt, at et selskab af denne type bevidst forvansker vigtige oplysninger om nogle af deres produkter. Og det gør det på ingen måde bedre, at der er snyd med udledning af miljøskadelige stoffer. Vi har derfor sammen med andre investorer sat ord på vores bekymring omkring ledelsesstrukturen og den interne rekruttering af topledelsen. Derfor kan vi med tilfredshed konstatere, at Volkswagen har hentet en erfaren direktør med ekspertise i compliance ind udefra, og at den nye bestyrelsesformand er åben over for dialog. Hans mandat vil i øvrigt blive bragt under afstemning på den næste generalforsamling i Volkswagen. Vi har behov for at have tiltro til, at vores investering vil udvikle sig i den rigtige retning. Selvom det fremadrettet naturligt fylder meget i investorperspektiv, har vi også valgt at deltage i et gruppesøgsmål mod Volkswagen for at få erstatning for de tab, vi aktionærer har lidt i forbindelse med skandalen. Retsager kan også være en del af at udøve aktivt ejerskab, men det er heldigvis sjældent, at det kommer dertil. Hvis I ønsker at vide mere om aktivt ejerskab, vil jeg anbefale at læse Unipensions årlige rapport om ansvarlige investeringer, som blev sendt til jer i forbindelse med tilmelding til generalforsamlingen.

Noget, vi også tidligere har sendt ud til jer, var melding om, at vores og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlægers samarbejde med Magistrenes Pensionskasse i Unipension ophører med udgangen af i år. Vi og pensionskassen PJD har haft stor glæde af Unipension-samarbejdet, som har været med til at give os flotte afkast og mange af de stordriftsfordele, der er at hente ved at gå sammen om administrationen. Men selvom vi og PJD måske har været enige med Magistrene om samarbejdet på det overordnede strategiske niveau, og hvor vi skulle bevæge os hen, så må vi erkende, at det i praksis var svært at finde fodslag. Som et konkret eksempel kan jeg nævne, at vi ikke kunne blive enige om vilkår og principper for et fondsmæglerselskab, der kunne tage flere kunder ind og skabe yderligere indtjening og reducere alles omkostninger til investering.

Derfor har vi i løbet af 2015 analyseret, hvordan vi fortsat kunne skabe mere værdi til medlemmerne, først og fremmest i form af lavere omkostninger til administration og investering sammen med det bedst mulige afkast. Moderne pensionsprodukter, stærke rådgivningsværktøjer, udbredt digital kommunikation og effektiv salgsbehandling af høj kvalitet var også centrale faktorer. Så da vi med samarbejdet med Sampension kunne blive en del af en større familie med cirka 270.000 medlemmer og få øgede muligheder for udvikling og lavere omkostninger, så var beslutningen for os om at forlade Unipension-samarbejdet faktisk ikke så svær. Også selvom det på den korte bane er nogle ekstraomkostninger forbundet med skiftet. I har allerede hørt Hasse Jørgensen fortælle, hvad vi som pensionskunder i Sampension helt konkret kan opnå, så det vil jeg ikke repetere. Men i bestyrelsen er vi sikre på, at beslutningen er den eneste rigtige for Arkitekternes Pensionskasses medlemmer, og vi ser frem til at træde ind af døren i Sampension den 1. januar 2017.

Inden jeg runder af, vil jeg fortælle om aflønning af bestyrelsen og direktionen i 2015 og 2016 samt fremtidsudsigterne for 2017. Bestyrelsens samlede vederlag i år er på niveau med sidste år, det vil sige 872.000 kroner i alt for honorering af de 7 medlemmer. Hvordan det kommer til at se ud i 2017 er endnu ikke afklaret. Vi forvalter rigtig mange penge for vores medlemmer, og derfor er det vigtigt, at honoraret til

bestyrelsen afspejler det arbejde og det ansvar, der er forbundet med forvaltningen. Ansvar og kompleksitet er øget væsentligt i de senere år, og der stilles også øgede krav fra Finanstilsynet. Den udvikling forventes at fortsætte, og vi synes, at det er rimeligt, at ansvar og arbejdsomfang afspejler sig i aflønning af bestyrelsen. I lighed med tidligere år vil vi se på honorarniveauet, når vi kommer lidt længere frem på året. Den administrerende direktør Cristina Lage har modtaget fra Arkitekternes Pensjonskasse 400.000 i løn i 2015. I forbindelse med opsigelsen af Unipension-samarbejdet er hun fratrådt og har gjort brug af den såkaldte change of control-klausul, hvorefter hun får løn i opsigelsesperioden. Aflønning i forbindelse med fratrædelsen er udgiftsført i december 2015, men i oversigten kan I se, hvordan den fordeles sig hen over årene. Lønnen til vores nye direktør, Jens Munch Holst, forventes i 2016, at arkitekternes andel andrager 360.000 kroner for 11 måneder. For 2017 forventes lønnen til vores nye administrerende direktør at være markedskonform.

Med disse ord er jeg nået til vejs ende med bestyrelsens beretning, og jeg ser frem til en god generalforsamling med gode debatter og giver hermed ordet tilbage til dirigenten.

Dirigent: Tak til Mette Carstad for beretningen, og nu er det jo sådan, at vi nu stiller beretningen til drøftelse. Jeg har lige et par enkelte bemærkninger indledningsvis. Vi har jo en forretningsorden, som ligger på nettet om, hvor længe man normalt må tale, og det prøver vi at holde os efter, og ellers så vil jeg tillade mig at bryde ind, men nu prøver vi at få det til at køre.

Det vil være sådan, at der er to mikrofonholdere, og hvis man markerer, så vil jeg give ordet til de forskellige i rækkefølge typisk, og jeg beder om, at når man får ordet, så starter man lige med, hver gang, at sige sit navn, fordi så er man sikker på at komme med i referatet med sine guldkorn.

Og jeg vil også, lige så snart vi er kommet lidt længere frem, orientere jer om, hvad der egentlig er af antal stemmer og fuldmagter her. Det er således, at der er 92 fremmødte. Der er givet 9 fuldmagter til bestyrelsen. Der er givet 68 fuldmagter til tredjemænd, og så er der det, man kalder instruktionsfuldmagter, dem er der tre af. Så i alt er der altså 172 stemmer repræsenteret her i dag.

Og inden jeg giver ordet, så vil jeg godt lige nævne, at bestyrelsen i sin beretning jo er inde på investeringer i fossile selskaber. Det kommer vi til at snakke rigtig meget mere om under forslag 6 og 7, og jeg vil egentlig henstille, at vi samler debatten der, sådan at man, også hvis man har nogle bemærkninger til beretningen her omkring det, at vi så gemmer det, så vi får en samlet debat om det, og så vi ikke får debatten to gange. Men det vil sige, man reserverer sig retten til også at kommentere på beretningen, når vi kommer frem til de to punkter, hvor vi under alle omstændigheder kommer til at snakke meget mere om investeringer i fossile selskaber. Men med de bemærkninger vil jeg høre, om der i øvrigt er nogen, der har spørgsmål eller kommentarer til beretningen? Værsgo', der er en. Ja.

Margot Lindegaard: Det, jeg vil spørge om, da vi fik en gennemgang af Sampension, der sagde de, at der var ikke nogen fra bestyrelsen, der var med i Sampension. Det var I, så vidt jeg husker, i Unipension. Så vil jeg sige, at når der bliver truffet nogle beslutninger i Sampension, bliver det så konfereret med Arkitekterne, eller hvordan hænger det der sammen? Og så har jeg forstået, at der var utroligt mange medlemmer i Sampension. Og der har jeg så læst på deres hjemmeside, at det var første gang, at der var akademikere med. Jeg ved ikke, kunne vi bare løfte sløret lidt for, hvor mange der var, og hvordan sammensætningen er i Sampension? For jeg kan se, at Unipension der var vi kun tre. Og man må gå ud fra, at der er flere forskellige faggrupper med i Sampension. Det er ikke fordi, du skal nævne dem alle sam-

men, men altså nogle af dem. Jeg ved blandt andet, at bibliotekarerne er med i Sampension.

Dirigent: Tak for det. Vi samler lige lidt spørgsmål og kommentarer sammen, så var det der ved siden af, ja. Værsgo.

Lene Nielsen: Jeg har et spørgsmål, som hedder, at sidste år havde vi en generalforsamlingsvedtagelse på det punkt, der hed nummer 10, og det har vi ikke hørt noget om i bestyrelsens beretning. Der har man valgt ikke at rette sig efter generalforsamlingsflertallet. Det undrer jeg mig over. Man har i stedet valgt at få foretaget beregninger, ikke på beslutningsgrundlaget men på noget helt andet, på en separat fossilfri pulje. For det første man har valgt en sektorafgrænsning af fossil energi, der er langt bredere end foreslået af os, og alene af den grund er analysen irrelevant i forhold til generalforsamlingsbeslutningen. For det andet er fremtidige afkast baseret på historiske data fra perioden 1999-2014, men hvor man kan se, at i de sidste par år har situationen for investering af fossile brændsler ændret sig radikalt. For det tredje vurderer man, at omkostninger ved at have flere forskellige puljer bliver for høje, men det er sådan set heller ikke det, vi har bedt om i vores forslag. Så jeg undrer mig over fraværet af, at man overhovedet forholder sig til det forslag, der blev vedtaget på sidste generalforsamling.

Dirigent: Ja. Nu kommer vi ind på investeringer, men nu har jeg forstået, at det er i virkeligheden bare et svar på, hvad der skete sidste år.

Lilian Jensen: Jeg har også flere kommentarer til den beretning, som Mette Carstad har aflagt, men jeg vil da godt følge ordstyrers opfordring til, at vi gemmer den diskussion til under forslagene, og der synes jeg også, at det er mere relevant. Til gengæld har jeg så en kommentar til indkaldelsesmaterialet, fordi jeg synes godt det kan have betydning, det svar, man vil give på det, kan jo godt have betydning for diskussionen her resten af aftenen eller i hvert fald senere på aftenen. I invitationen til generalforsamlingen står der at læse, jeg citerer: "Generalforsamlingen er den dag på året, hvor det kommer allerbedst til udtryk, at vi alle er medlemmer og ikke kunder i pensionskassen. Der er nemlig forskel, og den forskel viser sig blandt andet i, hvem det er, der træffer de store, overordnede beslutninger". Og videre, lidt længere nede i samme indlæg, så står der: "Vi har medlemsdemokrati, og det betyder, at det på generalforsamlingen er medlemmerne, der tager ansvar og fastlægger den kurs, pensionskassen skal styres efter". Og de der udmærkede formuleringer de er fine og er angiveligt forfattet i bestyrelsen, men de står ikke desto mindre i temmelig meget kontrast til, hvad Mette Carstad har udtalt i forbindelse med forrige års anbefaling til bestyrelsen. Der sagde hun nemlig over for Information: "Vi er glade for, at det er bestyrelsen og ikke generalforsamlingen, der har ansvaret for vores investeringer". Når man sammenholder de citater, så vil jeg godt sige, eller så vil jeg spørge bestyrelsen, er vi nu medbestemmende ejere af vores pensionsmidler, eller er vi bare kunder? Hvad mener bestyrelsen?

Dirigent: Ja. Tak. Der var tre konkrete forespørgsler. Skal vi tage dem? Vil du, Mette?

Formanden: Altså jeg tænker, at det første spørgsmål der er vi jo så heldige, at vi har Hasse Jørgensen, så jeg håber, at du vil fortælle om sammensætningen af de øvrige kunder/medlemmer i Sampension.

Hasse Jørgensen: Tak skal du have. Der var et par spørgsmål, og det ene handlede om sammensætningen i Sampension. Det er ikke helt rigtigt, at Arkitekterne og Dyr-læger & Jordbrugsakademikere bliver de eneste akademikere, men det er i hvert fald en stor tilgang af akademikere. Vi har to mindre grupper, og jeg tror det tæller samlet en cirka 6000 personer, og det er nogle, der hedder Musikpædagogisk Forbund og

et andet forbund med nogen, der har med kor og kirker at gøre. Og det er akademikere, det har de forsikret os om adskillige gange. Men gruppen af akademikere stiger væsentligt.

Jeg tror også der var lidt spørgsmål til selve strukturen, man kommer ind i. Der tror jeg lige, jeg vil benytte lejligheden til at gentage, hvad den formelle struktur er, for det har også meget at gøre med det der med, hvem sidder i bestyrelsen. Altså når vi siger Sampension i dag, så er det sådan et lidt udefineret begreb. Det, jeg prøvede at illustrere i min præsentation, det er, at der er to Sampension. Der er Sampension Administrationsselskab, som lever af at administrere pensionsordninger. Og det er det Sampension, som I har lavet en aftale med nu, gældende fra 1. januar. Så er der Sampension KP Livsforsikring. Det er sådan set et livsforsikringselskab, som ligesom I også har lavet en aftale med Sampension Administrationsselskab. I Sampension KP Livsforsikring er der kun de lovpligtige 2-3 medarbejdere. Der er til gengæld 250 milliarder og de er små 300.000 kunder. Men det er altså en enhed, som er kunde hos Sampension Administrationsselskab ligesom Arkitekternes Pensionskasse og PJD bliver det. Og det siger jeg så også blandt andet, fordi jeg tror der var et spørgsmål om bestyrelsesrepræsentation. Og der er det sådan, at det indgår i samarbejdsaftalen, at Arkitekterne og PJD udpeger i fællesskab én person, som sidder i Sampension Administrationsselskabs bestyrelse og kan gøre sin indflydelse gældende der. Men man peger jo ikke nogen ud til Sampension Liv, ligesom Sampension Liv ikke peger nogen ud til Arkitekternes Pensionskasses bestyrelse. Men i den fælles enhed der er altså en bestyrelsesrepræsentation i denne her sag.

Så er der lige det med de øvrige faggrupper. De helt store faggrupper i Sampension er HK'ere, der er cirka 200.000 af dem. Så er der nogle pensionsfonde, som ikke ligesom jer er selvstændige, men faktisk er blevet inkorporeret i bestanden. De har dog stadigvæk noget, vi kalder kundegruppebestyrelser, altså et antal mennesker, de har valgt til at mødes med os jævnligt og gennemføre noget, der i praksis er et bestyrelsesmøde men ikke juridisk er et bestyrelsesmøde. De repræsenterer den pågældende kundegruppe, og der er for eksempel en, der hedder Grafisk Pension, og der er noget andet, der hedder Statsansattes Pension. Men derudover så har vi altså også en række andre ordninger, herunder firmapensionsordninger, for eksempel den store IT-virksomhed, som hedder KMD, valgte Sampension i 2014, og det er sådan cirka 6000 medarbejdere, der kommer ind den vej. Men der er også en lang række mindre firmapensionsordninger. Så som jeg også tror jeg sagde under præsentationen, så er det faktisk en blandet skare, og det er ud fra en filosofi om, at et godt pensionsprodukt er altså et godt pensionsprodukt, uanset om man er det ene eller det andet. Og lave omkostninger det er lave omkostninger, og gode afkast det er gode afkast. Så vi går efter de stordriftsfordele, der er og tager meget gerne imod også alle mulige andre faggrupper selvfølgelig. Men i særdeleshed også gerne akademikere.

Formanden: Ja. Så var der et par spørgsmål til investeringer, der er noget af det, som jeg egentlig tænker, at vi kommer tilbage til i den senere debat. Men jeg vil gerne fortælle, at beslutningen om at lave et analysearbejde om en eventuel fossilfri pulje ganske rigtigt ikke var en generalforsamlingsbeslutning men en bestyrelsesbeslutning, som vi i bestyrelsen fandt ganske fornuftig. Så de to ting har jo sådan set ikke noget med hinanden at gøre. Men den analyse havde vi faktisk brug for og lyst til at få lavet i pensionskassen.

Så vil jeg sige, at vedrørende historiske afkastberegninger det kan jo ikke være andet, end at afkastberegninger baserer sig på historik, og fremtidige afkast kan man ikke vurdere på baggrund af andet. Så vil jeg sige i forhold til, at vi er glade for, at vi er medlemmer i pensionskassen og ikke kunder, det plejer vi jo at relatere især til egenkapitalen, som dermed er vores egen, og det er ikke noget, der skal fordeles til andre end os selv. Så det er jo derfor, at vi synes det er fint i forhold til, at vi har en

generalforsamling, hvor vi hører, hvad medlemmerne mener, så har det jo kæmpestor indflydelse også på den måde, som vi har sammensat vores etiske regler på, at vi har mulighed for at høre, hvad netop medlemmerne synes, både i medlemsundersøgelser men også på generalforsamlingerne. Og det betyder jo, at vi meget bredt har vores etiske investeringer på en måde, som vi synes er afbalanceret i forhold til, hvordan man også beslutter tingene på generalforsamlingen. Men ellers så kommer vi jo tilbage til nogle af de ting senere i dag.

Jørgen Munch: Jeg finder, at årsberetningen og den mundtlige beretning, der er her, med meget besvær lever op til eller tvivlsomt om den lever op til kravene i lov om finansiel virksomhed, hvor der ifølge § 188 står, at den skal være klar og entydig. Jeg har i lighed med andre år som mine forberedelser hertil gået ind på de andre pensionskassers hjemmesider i Unipension for at blive klog på, hvad det er, der sker, fordi der er meget af det, som er tågesnak. Allerede i dag er vi blevet præsenteret for fem forskellige rentebegreber, som man jonglerer frit mellem, altså kontorente, grundlagsrente, depotrente, markedsrente og gennemsnitsrente, og der er et par flere til i teksterne. For eksempel er det nok ikke mange, der er bekendt hermed: jeg spurgte et af bestyrelsesmedlemmerne, hvad er vores kontorente, og vedkommende kunne ikke svare på det, fordi det er gemt meget i materialet. Hvad er vores grundlagsrente for eksempel? Den er sat ned til 0. Mange af de der begreber de er styret af lov om finansiel virksomhed, som jo efterhånden er blevet en mammutlov, og Mette begrundede de øgede bestyrelseshonorarer med, at det er blevet så kompliceret. Der må man altså sige, at vi kunne godt som medlemmer trænge til nogle mere klare forklaringer, fordi meget af det handler jo om solvenskrav og så videre. Sådan nogle oplysninger dem får man, hvis man går ind på de andre, for eksempel Magistrenes hjemmeside. Man får også en bedre forklaring på, hvorfor at splittelsen fandt sted. Og så får man noget, som jeg synes er interessant. Man får en oplysning om, at den stigning, der er i vores administrationsomkostninger på grund af den her udskillelse, den er jo helt forskellig i vores kasse og så i de andre. Altså i vores kasse der er ekstraudgiften pr. medlem 400 kroner om året på grund af ny teknik og så videre. I Magistrene er den 25 kroner pr. medlem. Det er jo noget, som trænger til en forklaring.

Hvis man så går yderligere ind i tallene, så al den omsorg for lave omkostninger den står i en eller anden skærende kontrast til, at bestyrelsens honorar er i de sidste tre år steget med 60 %. I samme periode er den gennemsnitlige pension til vores medlemmer faldet med nogle procent. Den gennemsnitlige pension i vores kasse den er 148.500 kr. Vi er en lavstatuskasse med fattige medlemmer. Derfor er det også besynderligt, at vores bestyrelseshonorar, med vores 9000 medlemmer ligger væsentligt over en kasse med 90.000 medlemmer. Det kunne man jo også godt have forklaret lidt om. Så på den baggrund finder jeg ikke årsberetningen eller beretningen her for særligt tilfredsstillende og ikke helt på linje med de krav, der er i loven. Der bliver ellers flere gange henvist til loven og til vores vedtægter om det umulige i at følge medlemmernes krav, det umulige i, at generalforsamlingen er det øverste organ, som der i øvrigt også er bestemmelser om i denne lov. Det undrer mig, at formanden her til sidst brugte ordet vores etiske retningslinjer, fordi der er jo ellers skriftligt i materialet afvist, at vi har etiske retningslinjer, fordi de er subjektive. Vi har ansvarlige investeringer, vi har ikke etiske retningslinjer. Men lov om finansiel virksomhed taler faktisk også om etiske retningslinjer, som man skal overholde. Så for mig at se så er beretningen ikke tilfredsstillende.

Formanden: Bare til det allersidste. Beklager dybt at jeg kom til at sige etiske retningslinjer i stedet for ansvarlige retningslinjer. Og det var så i øvrigt ikke i beretningen, at jeg sagde det, men i et svar på et spørgsmål.

Derudover vil jeg sige ja, der er rigtig, rigtig mange rentebegreber, og det kan vi jo ikke stå og redegøre for her. Så jeg tænker, måske vi skal have en bedre hjemmeside i forhold til at have en ordforklaring af alle de forskellige rentebegreber. At der

er så stor forskel på Magistrenes hjemmeside og på vores hjemmeside, det er jeg sådan lidt forbavset over, men det må vi jo gå hjem og kigge på, om det virkelig er rigtigt. Ekstraudgiften pr. medlem på grund af udskillelsen fra Unipension er den samme for Jordbrugsakademikerne og for Arkitekterne, og der er ikke nogen eller kun meget små ekstraudgifter for Magistrene, og det er jo fordi Magistrene bliver i Unipension, og de bliver ved med at have nøjagtigt det samme setup, som der har været hele tiden. Vi andre har været nødt til at have et større analysearbejde for, hvor det er, vi gerne vil gå hen, og dermed har vi også haft rigtig høje ekstraudgifter omkring det. Og det kan man så sige, det er ekstraudgifter, som ligger i 2015 og i 2016, men fremover bliver udgifterne betragteligt mindre. Vi har beregnet en tilbagebetalingstid på ekstraudgifterne i forhold til overgangen på op til halvandet år. Så det mener vi godt, vi kan forsvare i forhold til den meget lavere omkostning, vi får fremadrettet.

Dirigent: Ja. Tak for det. Og jeg tror med de bemærkninger vil jeg tage beretningen til efterretning. Vi skal ikke stemme om den. Det skal vi om regnskabet, som er det næste punkt på dagsordenen, og det er direktør Jens Munch Holst, som skal forelægge regnskabet. Værsgo'.

Dagsordenens punkt 3

Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2015

Jens Munch Holst, direktør i Unipension: Tak for ordet. Min opgave er her at gennemgå en årsrapport, som er rigtig spændende for dem, der interesserer sig for pensionsregnskab. Men det er også meget komplekst, så det jeg vil gennemgå er de ting, som er væsentlige for at kunne aflæse det regnskab. Og det er egentlig meget kort, det er penge ind, det er penge ud, og så er det årets resultat.

Der er i år kommet et investeringsafkast ind på 388 millioner, som er de her 5,1 % i afkast, som vi har talt om. Vi har fået indbetalinger fra medlemmerne på 325 millioner, og så har vi måttet sende nogle penge ind til vores alles fælles kasse så at sige, til skat på 67 millioner kroner. Og det vil sige, at vi har en samlet indgang der er i størrelsesorden 700 millioner kroner, som kommer ind i vores fælles pulje, som er jeres penge, og det er den her runde boble, som vi viser her.

Der er nogle penge, der går ud af egenkapitalen, det er tillægspensioner. Vi har andre pensioner, som går ud for det, vi kalder særlige bonushensættelser, og så har vi anden pension, som også går ud af de pensionsmæssige hensættelser. Den blå cirkel her det er jeres samlede formue. Den udgør cirka 8 milliarder, og hvis vi prøver at køre nogle fakta på det i forhold til det, som Hasse også talte om, så har vi en solvensdækning på cirka 1404 %, det er sådan relativt solidt, en solvens II-dækning, den er cirka 500 %, det er de nye regler, og det er også ret solidt, må man sige.

Hvis vi kigger på de medlemmer der kommer ind, så har vi en stigning. Det er ikke voldsomt. Vi tror på, at medlemstilgangen vil være aftagende, og vi ved alle sammen, at der er mindre årgange, og der er relativt store årgange på den alderstunge del, og de vil også gå ud af pensionskassen på et eller andet tidspunkt. Når det sker, så har vi en lille udfordring, kan man sige, men medlemsbidraget er trods alt stigende, men vi forventer også, at det vil være udfladende hen over tid.

Omkring alderspensionering eller udbetalingerne så kan vi også se der, at vi har en stigende udbetaling af pensionerne, og vi kan se, at den del af medlemsskaren, som er pensionister, også er stigende. Lige for at illustrere, at en del af det, som bliver

udbetalt i pensioner, er egenkapitaludbetalinger. Det er den diskussion, som der har været før også omkring den her egenkapital, vi har stående, som også er vores fælles kasse. Der udlodder vi altså også pension fra hele tiden.

Stigningen i alderspensioneringerne det kan vi se her. Det går fra de 168 til de 182, det er faktisk en relativt stor del, der sker der. Derudover er der også en del flere udtrædelser. Der ved vi ikke om det er bare et udsving i indeværende år eller om det er noget permanent, for det er faktisk første år, der har været så stor en stigning, men det er meget få personer. Vi skal også være opmærksomme på, at når vi har en opsparing af den størrelse, vi har, jamen så hvis man udtræder, så kommer der relativt mange penge med. Men ellers, hvis I kigger på det, så er der sådan en ligelig fordeling på nogenlunde de andre ting, det er altså alderspensioneringerne, der rykker i øjeblikket, og det vil være fortsættende.

Det var hovedlinjerne i vores regnskab. Jeg ved ikke, om der er nogen konkrete spørgsmål til selve årsrapporten eller noget andet? Så er I meget velkomne til at stille spørgsmål nu.

Dirigent: Det er man. Og jeg skal lige sige for en ordens skyld, vi har jo også revisor til stede, der kan bekræfte det, men det fremgår jo af årsrapporten her på side 16, at der er givet det, man kalder en blank påtegning på, at den del af det er på plads. Men der kan være spørgsmål eller kommentarer til regnskabet, hvis man kan forstå det.

Else Brink Laursen: Det drejer sig om investerings sammensætningen. Den vises på side 7. Der er nævnt forskellige, jeg ved ikke, om I kunne redegøre for, hvad det omfatter? Ejendomme 6 %. Det er jo altid interessant, hvad ejer vi? Og hvorfor ikke? Og en, der hedder unoterede aktier, hvad består det i? 6 %. Og så den, der hedder guldrandede obligationer, det var da meget sjovt at høre. Hvad består det af? Tak.

Jens Munch Holst, direktør i Unipension: Ja, der er simpelthen vist i en lagkage, hvordan vores samlede investeringer er fordelt i forskellige aktivklasser, som man kalder det i investeringsprog, altså om det er aktier, obligationer, om det er unoterede aktier. Unoterede aktier er pr. definition dem, der ikke er noteret på en fondsbørs, så det er hr. Hansen, hvis det var sådanne virksomheder, vi investerede i, hr. Hansen nede på hjørnet, der ejer købmandsbutikken. Han har ikke en noteret virksomhed, men han kan godt have et aktieselskab. Det er selvfølgelig større virksomheder, vi er ude i, når vi gør det.

Guldrandede obligationer er i princippet de obligationer, der er rigtigt gode i investerings sammenhæng og hvor risikoen er kendt. Det er bl.a. vores realkreditobligationer m.v.

Ejendommene. Ja, for nogle år siden, stort set da jeg kom ind i denne her sammenhæng, da besluttede vi en ejendomsstrategi der hed, at vi ikke ønskede at eje ejendomme og drive egne ejendomme. Og det, vi har gjort siden da, det er, at vi har solgt ud af ejendommene med et fornuftigt resultat og er gået ud og har spredt vores investeringer i ejendomme i det, man kalder typisk ejendomsfonde. Det vil sige, det er selskaber, der har en række ejendomme og driver de her ejendomme professionelt med henblik på et afkast. Det er den måde vi går ind og investerer i ejendomme i dag. Det vil sige, vi går ud – det kan være i USA, det kan være i Danmark, det kan også være andre steder – og prøver at tage en andel af en portefølje af ejendomme hos nogen, der driver det her professionelt. Vi var ikke store nok til at drive det her fuldt professionelt og have et tilstrækkeligt setup til at drive de her ejendomme.

Mogens Hansen: Jeg spørger om det, som jeg sidder og brænder for. Det er jo, at i sin tid havde pensionskassen nogle ejendomme, som kunne gå til de der pensions-

kassebidragere, til arkitekterne. Jeg tænker på de ansatte, ved man noget om, hvor mange ansatte, der er i pensionskassen? Fordi jeg synes, det er lidt kedeligt, at den ordning er holdt op med at man kan få lejligheder til ansatte arkitekter, fordi det er jo ikke alle sammen, der tjener kassen. Nej, det var det.

Formanden: Jeg tror, at det, du taler om, det er dengang vi havde ejendomme med lejligheder, som kunne tildeles til arkitekter, altså medlemmer i pensionskassen. Det er rigtigt, at det besluttede vi, det er jo lidt historisk, at vi for en del år siden besluttede at ændre vores ejendomsstrategi, at vi syntes, at vi tjente for lidt på at have ejendommene, og derfor besluttede vi os for at sælge ejendommene og det, som var det helt store issue på det tidspunkt, det var, at det var omkring – jeg kan ikke huske præcist procenttal – måske var det omkring 5 % af arkitekterne, som havde lejlighed i ejendommene og det vil sige, at 95 % af arkitekterne så faktisk var med til at betale for de 5 %, der var heldige at have en god lejlighed i en af vores ejendomme, og det mente vi ikke var i orden og derfor besluttede vi os til at lave en ny ejendomsstrategi, som Jens jo så fortalte om, hvordan det er i dag. Og det er altså en del år siden, at den beslutning blev truffet.

Ellen Bjarnø: Det kan godt være fordi jeg er gammel, det kan også være fordi jeg har en vis alder, men jeg synes ikke, at det er så mange år siden, at den beslutning blev truffet, og jeg kan også huske, at den blev diskuteret på en generalforsamling, hvor hovedparten, som jeg opfattede det, var imod, at man solgte dem. Og jeg synes faktisk, det er lidt mærkeligt, at vi nu er kommet ind i Sampension eller skal ind i Sampension og de kan åbenbart godt lave forretning på udlejningsboliger, så det virker lidt mærkeligt.

Karin Kappel: Jeg har et spørgsmål omkring, nu vi taler ejendomme. Hvad med Arkitekternes Hus? Den har været til salg i rigtigt mange år og står tom nu – og har gjort det længe, hvad er tankerne med det? Fordi man taber jo penge på at have en tom bygning.

Jens Munch Holst: Jeg kan godt lige tage den. Vi sad lige og snakkede om, at vi faktisk mener, at den er i en proces, hvor der er givet bud, men vi ved ikke helt, om det falder på plads på nuværende tidspunkt.

Jørgen Munch: Jeg synes, det skurrer lidt i ørerne i denne her forsamling, at man siger, at Sampension til forskel fra AP har en professionel tilgang til ejendomme. Altså, hvis der er noget, der er vores spidskompetence, så burde det være ejendomme. Men det er jo rigtigt, at vi blandede det op med frynsegoder til børn og medlemmer. Det burde vi selvfølgelig frigøre os fra. Men der var jo ikke enighed om den der afhændelse af de ejendomme og man siger, at det skete med et fornuftigt resultat. Fornuftigt dækker over, at det var den værste periode overhovedet at afhænde ejendomme.

Mogens Hansen: Jeg vil godt høre Sampension om man kan komme til at blive skrevet op i Sampension i stedet for? Det kunne være en kompensation for den manglende ejendomsportefølje, som Arkitekterne har.

Dirigent: Jeg tror, at vi fik svaret tidligere i virkeligheden om, at sådan som direktøren så det, så er det jo sådan, at de enkelte selskaber i Sampension har deres egne ejendomme, som man så kan blive skrevet op til. Men det kunne da godt være en overvejelse om, hvis man havde ledige pladser måske, at så de andre i fællesskabet kunne få. Det var det svar, vi fik, så det har man vel taget med hjem som en overvejelse, den mulighed. Vi har så ikke så meget at bytte med. Ja, jeg ved ikke, om det giver anledning til yderligere kommentarer, men ellers så noterer vi os de bemærkninger, der er faldet også til referatet, og så er vi jo kommet dertil, hvor vi skal god-

kende regnskabet, og jeg vil spørge, om vi kan godkende regnskabet? Må jeg betragte tavsheden som, at det nikker man til.

Så har vi godkendt regnskabet. Tak for det.

[Årsrapport 2015 godkendt uden bemærkninger]

Dagsordenens punkt 4

Forslag fra bestyrelsen og medlemmer

Forslag 1: Elektronisk kommunikation

Dirigent: Så har vi de forslag, der er fremlagt og der er en række bestyrelsesforslag og der er et par medlemsforslag og det fremgår af det udsendte materiale – uforkortede forslag, det er dem, jeg vil henholde mig lidt til. Det første forslag det er et forslag om elektronisk kommunikation. Vi kommer jo nu med nogle vedtægtsforslag, der kræver to tredjedels flertal og jeg giver lige ordet vedrørende dette forslag til Mette Carstad.

Formanden: Der er jo ikke så meget at tilføje til det, som der allerede står i det udsendte materiale. Vi ved alle sammen, at porto er steget og af omkostningshensyn og fordi det måske også er den måde, man kommunikerer mere og mere på, så foreslår vi, at det bliver muligt at sende indkaldelser til generalforsamlinger og andet elektronisk og selvfølgelig vil materialet fortsat blive lagt på vores hjemmeside og man vil selvfølgelig fortsat altid kunne kontakte pensionskassen og få tilsendt et fysisk brev. Så vi indstiller, at dette forslag bliver vedtaget.

Dirigent: Ja, og det er jo sådan, at det er på side 2 i materialet, der er sendt, og det er sådan, at der er nogle – de tekniske ting, det er omme på side 16 og 17, altså hvordan man formulerer det helt præcist i vedtægten, men der er lejlighed til kommentarer.

Ellen Bjarnø: Jeg vil egentlig godt høre, hvordan det fungerer hos Sampension med sådan nogle ting der. Om man i nogle af de andre dele af Sampension er begyndt at have den slags ting. Og så vil jeg sige, det er jo nok ikke noget, man kommer udenom, men foreløbig har jeg i hvert fald ikke været imponeret af Arkitekternes Pensionskasses hjemmeside og digitale kommunikation. Når man skriver til kassen, så får man at vide, at der er 14 dage eller en måned og det går der i hvert fald, og der er mange ting, der er – man har heller ikke kunnet finde ud af at lave en ordning, så man kan melde sig til at få at vide, hvornår der er besked til en specielt, altså personligt, ligesom det kan de fleste offentlige instanser. Der får man en lille besked dels på mail og dels på sms om, at nu er der kommet brev i postkassen. Det har man ikke kunnet finde ud af i AP. Hører det så ikke med, at man får lidt bedre styr på det, hvis vi skal stemme om det der?

Hasse Jørgensen, adm. direktør i Sampension: Jo, men ganske kort så er det sådan, at vi gør meget ud af, at al kommunikation med kunder, som vi kalder dem, medlemmer foregår elektronisk. Der er nogle grupperinger, hvor det ikke kan lade sig gøre af lovmæssige grunde, men ellers er det jo sådan, at hver enkelt har en digital postkasse inde på vores hjemmeside på sit eget domæne. Og i det omfang man har givet os en måde at kommunikere på, det kan være et mobiltelefonnummer eller det kan være en mailadresse, så får man altså en besked om, ligesom jeg tror de gør fra det offentlige alle sammen, at nu ligger der et brev i din digitale postkasse og så kan man altså gå ind og se det der brev. Det kan jo f.eks. være en årsopgørelse og

den store fordel ved det, det er jo, at de bliver liggende der, så man ligesom kan lave sammenligningerne år for år og ikke skal huske selv, hvilken skuffe man har lagt det i. I relation til Governance-strukturen, altså indkaldelse til generalforsamlinger og den type ting, der er vi ikke elektroniske. Der er det ikke elektronisk kommunikation på nuværende tidspunkt. Jeg ved ikke, hvor meget besparelse, der er i det. Det har jeg ikke overblik over, men det er i hvert fald ikke situationen i Sampension.

Dirigent: Ja, tak for det. Andre spørgsmål? Ellers er det jo sådan, at det vi formelt skal stemme om, det er de formuleringer, der ligger side 16 altså hvor man, som formanden forklarede, altså nu åbner mulighed for elektronisk kommunikation, men således at medlemmer, hvis de ønsker det, på anmodning kan få sendt stadigvæk brev pr. post og jeg tror godt, vi kan sætte det til afstemning under et. Jeg vil høre, hvem der kan stemme for forslaget, hvis man stikker en pote i vejret? Det er 1-2-rigtigt mange og tak for det. Hvem stemmer imod? Og hvem undlader at stemme? Der er 1 imod og 2, der undlader. Jeg konstaterer, at to tredjedelsflertal er opnået. Forslaget er vedtaget og det træder så i kraft, tror jeg, umiddelbart efter vedtagelsen, så det er i virkeligheden, når vi går hjem herfra.

[Forslag 1 vedtaget ved håndsoprækning]

Forslag 2 og 3: Helbredsbetingede ydelser

Dirigent: Så er vi fremme ved det næste forslag og der tager vi forslag 2 og 3 sammen, forslag 2 og 3, som handler om helbredsbetingede ydelser. Jeg vil godt, inden jeg giver ordet til Per Frølund Thomsen, som skal forelægge det. Jeg vil godt for dem, der sidder med de her papirer, sige, at når man kigger på side 33 i det her fine uforkortede forslag, så er det sådan, at der på side 33 er en bestemmelse om børnepension, og som man kan se, så er bestemmelserne stort set identiske om børnepension, men der er altså en skrivefejl, for det er sådan, at der står i § 12A, stk. 1 i dag, at der er ret til børnepension indtil det fyldte 24. år og i ændringsforslaget er der ved en fejl skrevet 21. Der skal stå 24. Der sker altså ikke nogen ændringer og det vil sige, det forslag, som forelægges her, der retter vi de 21 til 24, sådan at der ikke er nogen forskel. Det er ikke sådan, at man lige pludselig skærer 3 år af børnepensionen. Men det er mere lige for at understrege det, men ellers så giver jeg ordet til dig Per, værsgo.

Per Frølund Thomsen: Jeg sidder i bestyrelsen udpeget af Akademisk Arkitektforening. Og som en lille sidebeskæftigelse har jeg haft fornøjelsen af at deltage i udvalget omkring helbredsbetingede ydelser i to omgange.

I første omgang for de nye medlemmer og i denne her omgang for eksisterende medlemmer. Det er sådan, at vi på sidste års generalforsamling fremsatte to forslag til invalidepension, bidragsfratagelse mv. Det, som vi med samlebetegnelsen kalder for helbredsbetingede ydelser. De fleste af disse ændringer var imidlertid kun gældende for nye medlemmer, da nogle af ændringerne kunne betyde forringelser for nogle medlemmer og derfor skulle analyseres nærmere. Bestyrelsen har nu analyseret det nærmere og fremlægger to forslag, der har betydning for de nuværende medlemmer. Bestyrelsen har lagt vægt på, at reglerne skal være så ens som muligt for alle medlemmer, men det skal også sikres, at ændringerne er rimelige for alle. Forslagene betyder derfor, at reglerne for nye medlemmer, som blev vedtaget på generalforsamlingen sidste år, i meget stor udstrækning også bliver gældende for de nuværende medlemmer, dog med enkelte undtagelser, hvor det vil betyde en forringelse for en given medlemsgruppe. Inden jeg gennemgår de enkelte forslag, vil jeg dog lige sætte et par ord på, hvorfor bestyrelsen har set et behov for revurdering af reglerne og hvilke principper, vi har arbejdet ud fra. Da forslagene i stor udstrækning er de samme forslag som sidste år, nu bare gældende for nuværende medlemmer, vil

min gennemgang også blive lidt det samme, så det håber jeg, dem der har hørt det før vil bære over med.

Der er efterhånden sket en del ændringer i lovgivningen, der betyder, at der er behov for, at vores regler om helbredsbedingede ydelser bliver opdateret. På nogle områder er reglerne efterhånden blevet direkte urimelige. De tre bestyrelser i Unipension nedsatte derfor en tværgående arbejdsgruppe, der fik til opgave at gennemgå reglerne og se på, hvor der er mangler, og hvor reglerne med fordel kan opdateres. Man må jo sige, at det er et uhyre kompliceret emne, som har meget stor betydning for medlemmerne, så det blev hurtigt bestemt, at den rigtige måde at gribe opgaven an på var i første omgang at beslutte en politik. Hvad er formålet med invalideforsikringen? Og hvad synes bestyrelsen er mest retfærdigt? På baggrund af politikken kom bestyrelsen med en række forslag til opdatering af reglerne for helbredsbedingede ydelser. Reglerne er ret komplicerede. I har jo alle fået tilsendt det fulde forslag og jeg vil derfor tillade mig at gå ud fra, at I har læst forslaget. Jeg vil derfor ikke have en slaviske gennemgang af alle de tekniske finesser.

Jeg vil koncentrere mig om at gennemgå bestyrelsens politik på området, som er den, der ligger til grund for de enkelte forslag. Derefter vil jeg kort gennemgå det væsentligste indhold af ændringerne. Bestyrelsens politik for helbredsbedingede ydelser ligger på vores hjemmeside. For at kunne følge med i dag er det imidlertid ikke nødvendigt at have læst den. Bestyrelsen mener, at det overordnede formål med de helbredsbedingede ydelser er at understøtte det gode liv hele livet. De kollektive dækninger skal således skabe tryghed og sikkerhed for medlemmerne i tilfælde af længerevarende sygdom. Når man bliver syg, har man nok at bekymre sig om. Vi ønsker derfor at hjælpe med, at det økonomiske grundlag ikke forsvinder. Målet er således, at medlemmet har mulighed for at bevare sin hidtidige levestandard trods invaliditet.

Disse meget overordnede tanker har bestyrelsen udmøntet i 11 principper, hvor de vigtigste er: Tryghed og sikkerhed for medlemmerne i tilfælde af længerevarende sygdom, men med incitament til at arbejde. Med tryghed og sikkerhed for medlemmerne i tilfælde af længerevarende sygdom, men med et incitament til at arbejde, mener vi, at reglerne for tilkendelse skal være sådan, at man kan få pension udbetalt, når man har behov for det. Det betyder f.eks. at vi holder fast i vores faginvaliditet og muligheden for tilkendelse af midlertidig pension. På den anden side skal der være et incitament til at arbejde. Hvis man kan få mere udbetalt i pension end ved at arbejde, er der ikke noget incitament til at arbejde og det mener vi er u hensigtsmæssigt for både den enkelte og for de andre medlemmer i pensionskassen. Standardpakke, som i størst mulig omfang dækker medlemmernes behov. Vi ved, at pension er et lavinteresseområde, så der er mange medlemmer, der aldrig får sat sig og set ordentligt på, hvordan dækningerne passer til deres behov. Det er derfor vigtigt, at standardpakken i størst mulig udstrækning dækker det typiske medlems behov. Mulighed for til- og fravalg, fleksible dækninger, hvor standardpakken ikke dækker behov. Vi ved dog også godt, at ikke alle medlemmer har samme behov. Det er derfor også vigtigt, at standardpakken er så fleksibel, at den kan tilpasses det enkelte medlems behov. At sikre at der ikke sker en udhuling af opsparingen til alderspension. Pengene kan jo desværre kun bruges en gang og betaling for risikodækningerne tages ud af opsparingen til alderspension. Vi har derfor også fokus på, at risikodækningerne ikke bliver så dyre, at der sker en udhuling af opsparingen til alderspension. Og ændringerne skal sikre, at reglerne bliver opdateret i forhold til ny lovgivning herunder også den ændrede folkepensionsalder. Som de nye regler for fleksjob og førtidspension er gode eksempler på, sker der hele tiden ændringer i lovgivningen, der har indflydelse på vores dækninger. Vi kan selvfølgelig ikke sikre, at alle vores regler altid ændres i forhold til den nye lovgivning, men vi kan gøre vores bedste. På den baggrund foreslår vi en række ændringer i reglerne, som jeg nu vil gennemgå i hovedtræk.

Først en overgangsordning. På generalforsamlingen sidste år blev der vedtaget en lempelse af optagelsesreglerne. Ændringerne betyder, at for obligatoriske medlemmer nedsættes karenen fra 24 måneder til 6 måneder. For frivillige medlemmer i et ansættelsesforhold indføres 24 måneders karen i stedet for afgivelse af helbredsoplysninger. Og frivillige, der ikke er i et ansættelsesforhold, er der ingen ændringer. Der skal stadig afgives helbredsoplysninger. Vi er imidlertid blevet opmærksomme på en u hensigtsmæssighed, der betyder, at medlemmer, der optages obligatorisk lige inden de nye regler træder i kraft, vil få en væsentligt længere karen end dem, der optages lige efter skæringsdatoen. Det synes vi ikke er rimeligt og vi foreslår derfor denne her overgangsordning, der betyder, at obligatoriske medlemmer maksimalt kan have 6 måneders karen tilbage på ikrafttrædelsestidspunktet.

Som nævnt tidligere har vi stadig faginvalditet. Det har vi ikke ændret på. I overensstemmelse med de generelle regler i samfundet vil man fremover kunne tilkendes enten midlertidig, længerevarende eller varig invalidepension. Forslaget har ingen betydning for aktuelle varige invalidepensionister.

Aldersgrænser ændres, så de følger folkepensionsalderen. Herudover vil vi generelt ændre aldersgrænserne, så de følger folkepensionsalderen. Der hvor grænsen i dag er 65 eller 67 år, bliver det fremover folkepensionsalderen. Der hvor der i bestemmelserne i dag står 60 år, er det fremover 5 år før folkepensionsalderen. Så vi har nogle mere fleksible ændringer. Den nuværende folkepensionsalder er imidlertid 65 år, hvorfor de nye aldersgrænser for nogle medlemmer vil betyde en nedsættelse af udløbsalderen, hvilket ikke er formålet med ændringen. Der foreslås derfor en overgangsordning, der betyder, at medlemmer der er fyldt 60 år på ikrafttrædelsestidspunktet fortsat har de nuværende aldersgrænser. Dermed sikres, at ingen medlemmer oplever en forringelse af deres nuværende dækning. Overgangsreglen er også gældende for medlemmer, der allerede er tilkendt invalidepension.

Vi foreslår, at ændringerne som udgangspunkt træder i kraft pr. 1. januar 2017. Af administrative hensyn anmoder vi dog om generalforsamlingens bemyndigelse til at bestyrelsen kan fastsætte den præcise dato for ikrafttrædelse, da forslaget p.t. kræver IT-udvikling. Med disse bemærkninger indstiller bestyrelsen forslagene til vedtagelse.

Dirigent: Tak for det. Det er jo sådan, at i de uforkortede der er det på side 3, det ene af forslagene, nemlig overgangsordninger på side 4 det andet og skal man læse det vedtægtsmæssige, så skal man om og kigge på siderne 18 og de følgende sider, fordi teknisk set er det en række ting, men det, som altså er redegjort for her, det er så i virkeligheden de principper, man vil gå efter, hvor hovedprincippet i virkeligheden er, at de regler, vi vedtog sidste år for nye medlemmer med mindre lempelser, kommer til at gælde for alle andre også, men jeg hører gerne, om der måtte være bemærkninger eller opklarende spørgsmål. Er man med på overgangsreglerne, som jo også kun skulle være med til at gøre det mere retfærdigt, så nogen ikke kommer i klemme? Eller kan vi sige, det vedtog vi sidste år, det ser også fornuftigt ud i år? Det tror jeg. Må jeg tage forsamlingens ord for, at det kan vi godt sige? Så indestår jeg for, at det, der står i ændringerne, det svarer til det, der er blevet sagt. Hvis det er betryggende, det skal jeg jo ikke kunne sige. Jeg betragter det som vedtaget. Tak for det.

[Forslag 2 og 3 vedtaget].

Forslag 4: Bidragsfri dækning

Dirigent: Og det betyder, at vi kan gå videre til det forslag, der hedder bidragsfri dækning, som er forslag 4 fra bestyrelsen. Og det er Mette Carstad, der vil sige noget om det.

Formanden: Ja, og så har jeg lige en forfærdelig forglemmelse, som jeg blev opmærksom på lige da Per rejste sig. Jeg har glemt at præsentere bestyrelsen for forsamlingen, og det var jo ikke så godt, så det håber jeg fra dirigenten, at det er i orden. Jeg tænker, det måske er bedst, hvis I selv rejser jer og fortæller, hvem I er og vi kan jo starte med Rie.

Jeg hedder **Rie Øhlenschläger**. Jeg er medlemsvalgt og blev valgt for 3 år siden og jeg er på valg igen nu. Jeg har en privat rådgivningsvirksomhed AplusB i Aarhus, hvor jeg arbejder med planlægning og byggeri og optimering af byggeriet af arkitektonisk og miljømæssig kvalitet.

Jeg hedder **Cecilie Hansen** og jeg er også medlem af Danske Arkitekter ligesom Rie. Jeg har siddet i bestyrelsen tror jeg 7 år og til daglig er jeg kreativ leder i Arkitema.

Jeg hedder **Rikke Francis** og jeg er udpeget af Forbundet for Arkitekter og Designere og jeg har siddet i bestyrelsen i 2½ år. Til daglig er jeg ansvarshavende aktuar i Industriens Pension.

Per Frølund Thomsen. Jeg tror, at jeg har præsenteret mig, men jeg kan supplere med at sige, at jeg er markedsdirektør i Sweco Danmark, som tidligere hed Carl Bro og Grontmij og det har jeg været i 10 år.

Jeg hedder **Ole Bjørn**. Jeg er projektleder i Herlev Kommune og jeg har været medlem af bestyrelsen i to omgange og mere er der vel ikke at sige om det.

Formanden: Og I har også hørt rigeligt om, hvad jeg laver og hvem jeg er, så det kommer vi tilbage til senere.

Men nu tager vi forslaget om bidragsfri dækning og det er igen også beskrevet grundigt og muligvis en smule indviklet i vores udsendte materiale, men det er igen en ændring til pensionsregulativet for især at sikre nyoptagne medlemmer, som ikke har så stor en opsparing endnu foreslår vi, at reglerne for bidragsfri dækning tilpasses, så medlemmerne sikres en 12 måneders bidragsfri dækning efter bidragsophør, også selv om opsparingen ikke kan dække prisen for den bidragsfri dækning.

Jeg ved ikke, om jeg bør forklare tre sætninger om, hvad det her handler om, ud over hvad der står i vores udsendte materiale, men nyoptagne medlemmer har jo endnu ikke nogen særligt stor opsparing, og hvis de er så uheldige, at de bliver ramt af en hændelse, så synes vi, at det er mere retfærdigt og bedre for alle, at de har 12 måneders bidragsfri dækning. Så det er det, der ligger i det, og vi har også regnet på, om det eventuelt kan betyde noget økonomisk og det er af meget stor betydning for de ganske få, som er så uheldige at blive ramt, men meget lille betydning for det store fællesskab. Så vi anbefaler, at I stemmer ja til forslaget.

Dirigent: Ja og det fremgår så også af forslaget, at det træder i kraft 1. januar 2017. Er der nogen, der har noget imod det? Altså selve forslaget, eller kan vi også tilslutte os det? Det kan vi godt. Det er jeg glad for.

[Forslag 4 vedtaget].

Forslag 5: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.

Dirigent: Så er jeg nemlig kommet frem til, vi nærmer os med hastige skridt pause, men der er endnu et forslag 5 og det er det standardforslag, vi får hvert år, nemlig et forslag om, at man bemyndiger bestyrelsen til at foretage nødvendige korrekturændringer, hvis myndigheder eller andre ønsker det. Man kan ikke ændre på indholdet men man kan ændre på slåfejl og lignende, men der ligger så også et forslag heri om, at hvis man giver denne bemyndigelse, så har vi jo besluttet for nogle af ændringerne – de træder i kraft på en nærmere fastsat dato af bestyrelsen. Nu giver vi så også bestyrelsen bemyndigelse til, når de har truffet beslutning om datoen så at sætte det ind i vedtægterne, for ellers så skal vi så næste år til at lave en vedtægtsændring, hvor vi skriver, hvornår det trådte i kraft. Nu kan vi bare sætte det ind i vedtægterne, at med virkning fra den og den dato, så det ligger også i bemyndigelsen, men det skulle være ufarligt. Men alligevel kan der være bekymring.

Jørgen Munch: Der står jo ikke det i forslaget, som du citerer det for. Og derfor synes jeg, at den skal lige strammes op til, at det er redaktionelle ændringer også hvis myndighederne måtte kræve det. Altså, den er jo meget mere vidtgående her. Det er op til bestyrelsen at ændre forslagene, hvis der kommer en eller anden vurdering af, at myndighederne eller loven kræver det, så jeg foreslår, at vi ændrer den i samme ordlyd som dirigenten nævnte det. Tak.

Dirigent: Altså det du foreslår, at der står nu, at man giver bemyndigelse til at foretage ændringer af redaktionel karakter i vedtægt og pensionsregulativer og dels at foretage, så vil du sætte et ord ind "redaktionelle" ændringer i forslagene, hvis myndighederne kræver det?

Jørgen Munch: Ja, for ikke at gøre denne diskussion lang, så køber jeg din ændring, selv om det jo ikke er smukt.

Dirigent: Den ændring tror jeg godt, at vi kan leve med. Skal vi sige, at vi godkender den med den formulering? Godt det har vi gjort.

[Forslag 5 vedtaget].

Dirigent: Og det betyder jo, at vi dermed er kommet frem til medlemsforslagene. Og det er jo et rigtigt passende tidspunkt så at få en lille strække ben-pause. Den store buffet venter jo først til slut. Jeg foreslår, at vi mødes igen kl. 18.50, så har alle tid til at komme frem og tilbage.

Pause

Dirigent: Ja. Vi har stadigvæk et par punkter på dagsordenen. Det er jo sådan, at vi har ikke mindre end 9 punkter på dagsordenen, og vi er i gang med punkt 4 under dagsordenen, så vi har lidt tilbage. Men mon ikke vi når det? Det plejer vi.

Og det, vi skal i gang med nu, det er punkt 4. Forslag og det er den del af forslaget, der hedder Forslag fra medlemmerne og det er således i det materiale, der er uddelt, at I kan se på side 8, at forslag 6 er et forslag om undersøgelser og redegørelser om investeringer og det er nu det, vi går i gang med og der er jo traditionen sådan, at forslagsstillerne har mulighed for lige at begrunde deres forslag og det vil forslagsstillerne gerne, så jeg giver ordet til Lene Nielsen.

Forslag 6: Undersøgelse og redegørelse om investeringer

Lene Nielsen: Tak. Ja, som sagt vil jeg gerne præsentere forslag 6. På baggrund af forrige års vedtagne forslag 10 pålægger generalforsamlingen bestyrelsen inden udgangen af dette år at undersøge muligheder og tidshorisont for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber, at undersøge og redegøre for mulige tiltag med henblik på at få de olie- og gasselskaber, hvor pensionskassen ejer aktier til at afvikle deres investeringer i højrisikable udvindingsprojekter, at præcisere, hvorledes den hidtidige udøvelse af aktivt ejerskab underbygger bestyrelsens holdning om det fordelagtige i aktivt ejerskab frem for afvikling af højrisikable investeringer. Det her forslag er en fortsættelse af sidste års generalforsamlingsbeslutning. Generalforsamlingen opfordrede bestyrelsen til at arbejde for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber snarest muligt og senest inden udgangen af 2018, at indgå i og årligt dokumentere dialog med olie- og gasselskaber, hvor pensionskassen ejer aktier om at afvikle deres investeringer i højrisikable udvindingsprojekter, f.eks. tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis. Baggrunden for sidste års vedtagelse er to sæt argumenter. Klimaet og hensynet til kommende generationer og ønsket om stabile økonomiske afkast. Udmeldingen fra COP15 var, at vi skulle holde os under 2° global temperaturstigning. Heraf følger, at mindst to tredjedele af de fossile reserver skal blive i jorden.

Jeg viser her en udbudskurve for verdens olieproduktion og oppe her i denne her side ser vi prisen og her hen ad er CO₂-udslippet. Det er den olie, der er inden for det røde felt. Det slutter nemlig her ved de 2° opvarmning. Det er kun den olie, vi kan bruge. Den øvrige, altså det, der er i det andet felt, alt det, der investeres herovre i tjæresand, i Arktis og dybhavsboringer, det er udvinding, der er omkostningstung og den forudsætter, at vi kommer over de 2°, for man sælger naturligvis den billigste olie først. Derfor er det en dårlig investering. Men vores bestyrelse ville ikke rette sig efter generalforsamlingens beslutning. Vi er glade for, at det er bestyrelsen og ikke generalforsamlingen, der har ansvaret for vores investeringer, sagde Mette Carstad. Siden sidst: I Paris traf verdens ledere en bindende aftale om at holde sig under 2°, men helst 1½°. Temperaturstigning er fortsat og med rekordhøje tal i februar. Der har været tørke i Indien, i Californien, det er vandreserverne, der er udtørret her. Flodbølge i Myanmar, oversvømmelse i Nordengland. Det er ved at være business as usual.

I stedet for at tage generalforsamlingsbeslutningen alvorligt, foretog Unipension en analyse baseret på noget helt andet. Vi foreslog frasalg af de 100 største kulselskaber og at afvikle højrisikable udviklingsprojekter. Unipensions analyse omfatter hele energisektoren og statsobligationer for en lang række lande. Derudover så knyttede man sin analyse an til nogle tal, som går helt tilbage fra 1998 og med nogle rekordhøje stigninger på afkast.

Her er en anden kurve fra den senere tid, hvor man kan se afkastet på kul nederst. Vi besluttede at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber. Vi foreslår, at man undersøger på baggrund af vedtagelsen. Her er nogle eksempler på Unipensions kulinvesteringer, f.eks. Anglo American, som er blevet nævnt tidligere, som har verdens femtestørste kulreserver. Stop investeringer i kul.

På baggrund af sidste års beslutning om at afvikle højrisikable investeringer mener vi, at bestyrelsen skal redegøre for tiltag. På generalforsamlingerne i Chevron og Exxon stemte Unipension imod en række miljøforslag. Er det aktivt ejerskab?

Unipension har haft tab på investeringer i fossil energi. Samtidig udgør de højrisikable investeringer en stor miljøbelastning. De højrisikable udvindingsprojekter skal afvikles.

Siden sidst er der flere, der er kommet med, som kan se fornuften i at flytte investeringerne. Det her det er nogle af dem. Vi kræver, at bestyrelsen tager forrige års vedtagelse seriøst og at vores pensionsmidler investeres etisk og økonomisk ansvarligt. Tak.

Dirigent: Ja, tak for det. Og bestyrelsen har jo mulighed for at kommentere på det, og det er Rie Øhlenschlæger fra bestyrelsen.

Rie Øhlenschlæger: Verden forandrer sig og det gør pensionskassen også. Vi har regler for ansvarlige investeringer og vi er meget enige med forslagsstillerne her om, at vi har et medansvar for at sikre klimaet og vi støtter og har indskrevet det i vores regelsæt, at vi støtter COP21-aftalerne fra Paris om maks. 2° temperaturstigning og vi har besluttet, at vi ønsker at øge vores investeringer i mere bæredygtige aktiver. Faktisk udgør de fossile investeringer, lidt afhængigt af hvordan man opgør det, 1 % af vores formue. Det er ikke voldsomt meget, selv om 75 millioner kroner er en del, og vi har ikke nogen rene kulselskaber, men vi har noget, der er kul. Og langt den største del af de der fossile aktiver, vi har, ligger hos Mærsk, altså et dansk selskab.

AP har i de seneste år været meget aktiv inden for arbejdet med ansvarlige investeringer på globalt plan, været medlem af forskellige organisationer, som I har hørt om og vi offentliggør en række rapporter og statistikker om vores arbejde med ansvarlige investeringer på vores hjemmeside, herunder resultaterne af vores arbejde med aktivt ejerskab og hvad vi stemmer på generalforsamlingerne, som I også har omtalt her. Vi mener, at vi er blandt de danske pensionselskaber, der er længst fremme på det punkt. Vi vil gerne være så åbne som overhovedet muligt og vi vil også meget gerne redegøre for punkterne, der er nævnt i medlemsforslaget, og vi ønsker faktisk at blive bedre og udmønte vores ESG-politik yderligere, så derfor så anbefaler bestyrelsen, at vi alle sammen stemmer ja til det her forslag. Tak.

Dirigent: Tak for det. Bestyrelsen støtter forslaget. Det skal jo ikke afholde folk, hvis de måtte have bemærkninger og der er dernede kommentarer. Ja, værsgo.

Bent Hindrup Andersen: Jeg skal så også på vegne af forslagsstillerne til forslag nr. 7 sige, at vi anbefaler, at man stemmer for det her forslag. De to forslag – 6 og 7 – er ikke i modsætning til hinanden og forslag 7 kommer til selvstændig behandling bagefter, men vi anbefaler altså, at man støtter det her forslag med de undersøgelser og redegørelser, som man kræver lavet. Tak.

Lilian Jensen: Jeg vil godt sige nogle bemærkninger til det, der lige blev sagt fra bestyrelsens side, fordi det fik jeg ikke anledning til under Mette Carstads redegørelse under beretningen. Bestyrelsen siger, at den går fuldt ind for at overholde målsætningen fra COP21 i Paris om maksimalt 2° endda måske kun helst 1½° opvarmning og de er da også fint. Det kan man kun hilse velkomment, men der er en grundlæggende modsætning mellem på den ene side at sige det og på den anden side fortsat at ville slå kapital af investeringer i netop de selskaber, hvis aktiviteter udgør den største trussel for, at det kan lykkes. Og med det vil jeg sige, at jeg synes, at bestyrelsen snor sig uden om noget med sin evige snak om det aktive ejerskabs fortræffeligheder. Fordi aktivt ejerskab som det hidtil har været udøvet, det vil sige gennem henstillinger og forespørgsler, rapportarbejder, kort sagt mest skrivebordsaktiviteter, det rækker langt fra til at imødegå den trussel for klimaudviklingen, som de fossile selskaber udgør. For de selskaber kalkulerer nemlig med en fortsat udvinding og afbrænding af fossile reserver, som ifølge alle ekspertudsagn bør forblive urørte. At sætte sin lid til nytten af aktivt ejerskab uden samtidig at ville stille krav om omlægning til ikke-forurenende energiformer og også true med frasalg eller rent faktisk foretage frasalg, hvis det ikke sker, er i bedste fald en naiv tilgang til aktivt ejerskab og hvad det i værste fald er, det ja, det vil jeg lade være usagt. Jeg mener, bestyrelsen

ligger et sted der imellem, selv om jeg selvfølgelig anerkender, at det går lidt i den rigtige retning med de bestræbelser, man gør sig. Men det bliver mest ved det, man kalder – i gamle dage kaldte mundsvejr.

Rene Bube: Jeg kan kun tilslutte mig de nye vinde, der blæser, eller den nye sol, der skinner, eller hvad man skal de nye energiformer for. Jeg synes, det er en god ide at flytte fra fossilt brændstof til vedvarende energi. Et af argumenterne kunne være, at A.P. Møllers aktier de sidste 12 måneder er faldet med 44 %. Det er jo også en sjat penge. Og samlet set er de faldet de sidste 3 år. Derimod er f.eks. Vestas samlet steget med langt over 1.000 %. Hold lige fast, 1.000 % de sidste 3 år. Okay, de kom fra noget af en bølgedal, men alligevel 1.000 %, det er bedre end minusprocent, så der er mange gode argumenter for det.

Lene Nielsen: I taler om aktivt ejerskab, og så vil jeg godt lige komme med nogle eksempler på aktivt ejerskab. Ved generalforsamlingen i Chevron var der fremsat syv miljørelevante forslag og man stemte imod de seks. Hos Exxon var der fire forslag og man stemte imod de tre. Eksempelvis stemte man imod følgende forslag: At selskaberne reducerer investeringer i højrisikable nye projekter, at de skal redegøre for effekten af de tiltag, man laver for at reducere skadevirkningerne af skifergasudvinning, at selskaberne skal gøre rede for, hvor mange penge der bruges på at påvirke politikere, at der vælges en person ind i bestyrelsen med miljømæssig indsigt. Det er altså forslag, som Unipension stemte imod. Hvordan kan man forsvare, at denne måde at udøve aktivt ejerskab på er bedre end at følge sidste års generalforsamlingsbeslutning?

Lilian Jensen: Jeg vil bare lige sige en enkelt kommentar til det, Rie Øhlenschläger sagde om, at bestyrelsen vil øge investeringerne i mere bæredygtige aktiver. Det lyder jo også godt og snusfornuftigt, men der er jo en lille tilføjelse, så vidt jeg kan se, i det skrevne i hvert fald. Det siger: "når relevante muligheder findes" og der vil jeg godt spørge, altså er der tale om bæredygtighed i miljømæssig og/eller økonomisk forstand? Og uanset om det er det ene eller det andet eller det tredje, er der så tale om langsigtet eller kortsigtet anlagte betragtninger over relevansen? Det synes jeg, bestyrelsen skylder en forklaring på.

Jens Munch Holst, direktør i Unipension: Jeg vil kommentere kort på, hvordan vi investerer. Vi investerer altid langsigtet. Pension er langsigtet. Det kan vi ikke komme uden om og vi investerer også altid grundlæggende ud fra en økonomisk betragtning, fordi får vi ikke noget afkast, så er der ikke råd til at betale pensionerne ud, så det er jo de grundlæggende principper. Det, der så ligger i en ESG-politik ved siden af, det giver så nogle andre værktøjer at arbejde med, men grundlæggende er det jo de primære principper: Det er langsigtet og det skal give et ordentligt afkast, fordi ellers er der ikke penge til jer som medlemmer efterfølgende.

Dirigent: Jeg hører ikke nogen, som har lyst til at stemme imod forslag 6. Altså om, at bestyrelsen skal undersøge muligheder og tidshorisont for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber, skal undersøge og redegøre for mulige tiltag med henblik på at få de olie- og gasselskaber, hvor pensionskassen ejer aktier, til at afvikle investeringer i højrisikable udviklingsprojekter og skal præcisere, hvorledes den hidtidige udøvelse af aktivt ejerskab underbygger bestyrelsens holdning om det fordelagtige i aktivt ejerskab frem for afvikling af højrisikable investeringer og det skal man redegøre for inden udgangen af året. Jeg vil høre, om alle kan stemme for det? For så – er der nogen, der stemmer imod det? Så kan vi da, det tror jeg er et rigtigt godt tidspunkt lige at konstatere det på, inden vi kommer til punkt 7, så er vi enige.

[Forslag 6 vedtaget]

Forslag 7: Vedr. fossile selskaber

Dirigent: Nu kommer vi så til forslag 7 og forslag 7 er det forslag, som er nævnt på side 13 og som jo går ud på, at generalforsamlingen pålægger, subsidiært opfordrer, bestyrelsen til at afvikle samtlige investeringer i fossile selskaber ved inden årsskiftet at sætte disse aktier til salg og man pålægger, subsidiært opfordrer, bestyrelsen til generelt at indrette investeringspolitikken, så den understøtter COP21 klimaaftalen i Paris i at global opvarmning holdes under 2° - herunder med øjeblikkelig virkning at udfase etisk uforvarselige og økonomisk højrisikable investeringer i udvindingsprojekter fra f.eks. tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis.

Og igen er det jo sådan, at man giver forslagsstillerne mulighed for at kommentere på det. Jeg vil godt inden vi kommer så langt sige, at det er jo sådan lidt – man kan godt diskutere – måske lidt kryptisk, at der står pålægger, subsidiært opfordrer og det hænger lidt sammen med, at det forslag blev stillet som et pålægger og det blev forelagt mig, om jeg mener, at man kan sætte det til afstemning, og det sagde jeg, det mener jeg ikke, man kan, men man kan opfordre bestyrelsen og så hvis ikke de retter ind, så kan man jo vælte den, men det er i strid med lovgivningen og derfor, da man ikke ligesom kunne afklare med alle forslagsstillerne, om de nu ville frafalde pålægge eller ej, så har vi så valgt denne her lidt kryptiske formulering. Men som jeg også har nævnt for forslagsstillerne i dag, mener jeg ikke, at jeg kan sætte et ord "at pålægge" til afstemning, fordi det efter lovgivningen ikke et generalforsamlingsanliggende, men man kan opfordre folk og man kan, uanset om man pålægger eller opfordrer, så kan man bruge de almindelige spilleregler, nemlig sanktionere det, hvis bestyrelsen sidder ting overhørigt. Det er den normale måde at gøre det på, men jeg har vendt det med Bent Hindrup og jeg forstår, det er dig, der i øvrigt repræsenterer forslaget.

Bent Hindrup Andersen: Jeg skal på vegne af forslagsstillerne kort fremlægge det forslag, vi har lavet i forslag nr. 7. Jeg starter med lige at læse op i invitationen. Vi har medlemsdemokrati og det betyder, at det på generalforsamlingen er medlemmerne, der tager ansvar og fastlægger den kurs, pensionskassen skal styre efter fremover. Det er sådan set det, vi har gjort. Vi vil gerne ændre den kurs, som pensionskassen har i dag og det gør vi med det forslag nr. 7, som i sin centrale kerne er, at vi skal trække os fra, trække vores investeringer i den fossile energi og i stedet for bruge pengene til at opfylde det, der netop er COP21 mål, nemlig at få også investeret i reduktion af energi og energieffektivitet og vedvarende energikilder. Og det vil sige, det er jo egentlig en enkel lille gymnastik at lægge de 75 millioner over i den pulje i stedet for. Og så får man jo virkelig noget omstilling for pengene, fordi de går ind og bliver aktive i omstilling til vedvarende energi i stedet for at blive brugt som investeringer i kul. Det er den etiske side af det. Det andet det er, at vi også mener, det er meget stor risiko at begynde at fastholde sine investeringer i den fossile energi. Der er ingen tvivl om, at selv om man kan mene, hvad man vil om den beslutning på COP21, om den er vidtgående nok eller ej, så er der ingen tvivl om, hvor vindene blæser hen ad. Og derfor så er det på tide at få trukket vores penge ud af de fossile selskaber og få brugt dem ovre i de selskaber, der har fremtiden inden for energi og det er den vedvarende energi og det er energibesparelser og de øvrige anbefalinger, der er i COP21. Det er så begrundelsen for, at vi stiller det forslag. Det andet det er jo så, at bestyrelsen siger, at det er vigtigere med et aktivt medlemskab, aktivt aktieselskab, og Lilian har jo glimrende fremlagt, hvordan det er blevet administreret indtil nu og vi synes bare ikke, at – vi synes faktisk, det er tydeligt nok nu, at vi skal bruge vores penge anderledes, så vores forslag er, at vi tager vores sparepenge og flytter dem fra den fossile energi over til fremtiden og det er den vedvarende energi og energibesparelser og efterlevelse af COP21. Så det er forslaget. Tak.

Cecilie Therese Hansen, næstformand: Fra bestyrelsen vil jeg sige ligesom under forslag 6, at vi er utrolig enige med forslagsstillerne i, at vi skal tage en del af ansva-

ret her for at sikre klimaet. Og jeg vil gentage, vi har allerede indarbejdet denne her globale klimaaf tale i vores investeringspolitik, for vi vil gerne sikre, at AP's investeringer understøtter denne her aftale. Det gælder jo både vores investeringer i fossile selskaber, men det gælder jo også alle brancher, det vi gør her. Som Rie var inde på, og vi har sagt flere gange, så udgør vores fossile investeringer jo mindre end 1 % af formuen. Vi har slet ikke nogen aktier i rene kulselskaber. Det, som er vigtigt for os, det er, at vi har bevæget os og at vores politik nu for ansvarlige investeringer omfatter alle brancher for at sikre opfyldelsen af klimaaf talen.

Vi vil gerne påtage os ansvar for at påvirke de selskaber – ikke kun udvindings- og energitunge virksomheder, men alle i en mere miljørigtig retning, fordi, som der også blev nævnt tidligere, man bruger jo de her brændstoffer. En ting er, at man udvinder dem, men alt hvad vi producerer, belaster jo på den ene eller den anden måde, så det er jo super vigtigt, at vi husker at få det med. Vi mener stadigvæk, at det sikres bedst gennem det, vi kalder aktivt ejerskab, og jeg synes, at det er noget, som vi arbejder for at udvikle, som vi skal påvirke, hvor vi også får input fra jer til, hvordan man gør. Vi vil gennem dialog med virksomhederne påvirke dem til at overholde denne her klimaaf tale. Det sker jo ved, at vi holder møder med virksomhederne, vi stemmer på deres generalforsamlinger og vi har drøftet nogle gange uforståelighederne i de her ting og det er da noget, man skal blive klar over, hvordan er det, det virker, det her system? Men vi er stadigvæk enige om, at når vi går i dialog med virksomheder, så har vi en stemme. Vi kan stille krav og vi er med der, hvor beslutningerne træffes. Det kan vi jo aldrig få, hvis vi bare trækker vores investeringer tilbage og sælger fra. Vi tror på at bygge relationer, engagere os og påvirke i en mere ansvarlig retning og det gælder jo som sagt ikke kun det slemme, vi taler om her, fossile, men det gælder jo alt, vi investerer i. Det er jo ikke noget, som kan gøres sådan ligesom på kort sigt. Det er en meget langsigtet ting, det er en rigtig stor problemstilling vi er over for, men vi tror altså, at det bliver den mest effektive måde at opnå nogle konkrete fremskridt for miljøet. Det er klart, der bliver nævnt, at ved dialog - jamen hvis ikke det fører nogen steder, ja så kommer frasal g på tale. Men det er lange processer nogle gange. Vi mener, at aktivt ejerskab og dialog det er i overensstemmelse med en sund og fornuftig investeringspolitik. Og derfor så vil vi sige, vi kan ikke anbefale, at det her stillede forslag vedtages. Vi mener vejen er aktivt ejerskab.

Jørgen Munch: Jeg synes, det er en utrolig argumentation. Hvorfor er der ikke konsistens i det, man siger fra bestyrelsens side? Her siger man, at man møder op på generalforsamlinger og får generalforsamlingen til at vedtage det. Har man undersøgt, om bestyrelserne i de selskaber vil følge generalforsamlingernes vedtagelser? Ligesom bestyrelsen her ikke vil følge dem? Så påberåber man sig et advokatnotat, som jo er bestilt arbejde med, at det formentlig ikke er i overensstemmelse med loven, men der er ikke nogen paragrafhenvvisninger. Der vil jeg så efterlyse, hvad er det for en bestemt paragraf, som både dirigenten og det der advokatselskab påberåber sig? Fordi jeg kan ikke finde den. Vi er det øverste organ og det er også omhandlet i lov om finansiel virksomhed. Så der er en modsætning, som man ikke overhovedet har behandlet. Endelig vil jeg sige omkring argumentationen om aktivt ejerskab, jeg synes, den er gennemhullet af den dokumentation, som forslagsstillerne til forslag 6 har vist. Men hvis man skulle tage den alvorligt, ja så skulle vi jo investere endnu mere i kul og alt muligt, fordi vi er nogle af frontløberne i den gode retning, så vi ville ved hjælp af vores generalforsamlingsindflydelse kunne påvirke alle kulselskaberne til at afvikle deres investeringer. Det er jo simpelthen nonsens. Tak for ordet.

Lilian Jensen: Jeg synes i forhold til det der med at snakke om sektorer, om hvad for nogle sektorer, der er vigtige og det er alle, der er lige vigtige, der vil jeg bare sige, at bestyrelsen må da erkende, at de øvrige sektorer for størstepartens vedkommende er bygget op om forsyning, afbrænding og deraf afledt udledning af rester

af fossile brændstoffer, hvorfor det er afgørende vigtigt at bevæge sig væk fra fossil energi og hen imod miljøneutral energiforsyning.

Lene Nielsen: Altså, argumentet om, at der står andre investorer parat, hvis man frasælger, er jo uholdbart. Jo flere, der sælger deres værdipapirer, jo mindre bliver de værd. Og jeg synes egentlig, vi har ret tydeligt illustreret, at der er en bevægelse i gang, der er også flere og flere kommuner, som bliver fossilfri. Jeg synes ikke, at vi skal ønske at være dem, der står på det tog sidst, fordi så bliver vores værdipapirer jo endnu mindre værd. Og desuden så mener jeg også, at der er en etisk-moralsk ting i det her. Altså, vi vil jo ikke komme med de samme argumenter, hvis det handlede om, at vi ikke ønskede at investere i børnearbejde eller i våben.

Bent Anker Nielsen: Jeg har haft fornøjelsen af at deltage i FN's klimaforhandlinger i en lille halv snes år og sidde i en tilsvarende periode i den globale miljøfacilitet, som bl.a. er finansieringsmekanisme for klimakonventionen, men også for andre globale miljøkonventioner og jeg kan virkelig ikke forstå, at vi gider at diskutere et spørgsmål som det her, som handler om, så vidt jeg kan regne ud, under 50 millioner, som er investeret i forskellige tåbelige selskaber. Vi er ved at ødelægge kloden med fossile brændsler, hvorfor vi ikke bare kan smide det ud og investere i noget mere fornuftigt, det kan jeg virkelig ikke fatte. Jeg synes, det er at spille krudt på det rene pjat.

Else Brink Laursen: Jo, det er jo bare fordi I må have et rigtigt godt argument. På et eller andet sted må der jo være nogle – det er jo rigtigt, hvad han siger, det er jo ikke ret mange procent, det drejer sig om, og pengene er sådan set heller ikke så mange, men der må være et eller andet afkast. Der må være noget i det for jer, som I synes er vigtigere. Det kunne jeg godt tænke mig at høre hvad var.

Lene Nielsen: Jeg vil bare tilføje, at der er flere fossilselskaber, herunder Exxon og Chevron, som vi også har aktier i, som åbent har udtalt, at et 2° scenarie er urealistisk og på den baggrund mener de ikke, at det er relevant at regne på, hvordan deres forretningsmodel er kompatibel med 2°-målet. Bør en så klar udmelding ikke automatisk føre til, at man frasælger sine investeringer i sådanne selskaber? Altså, der tænker jeg, det er jo ikke der, man går ind og udøver aktivt ejerskab.

Bent Hindrup på forslagsstillernes vegne: Det er jo godt nok ikke mange penge, som der bliver talt om de her 75 millioner, men de gør trods alt bedre gavn et andet sted, samtidig med at jeg synes, det væsentlige det er også, at det er uetisk af os at holde gang i en fossil produktion, som er på vej ned og så kan man så sige, selv om det ikke er 75 millioner, der vælter cirkuset hos os eller vores investeringer, så er det da trods alt bedre at få dem ud nu end når det bliver endnu tydeligere, at den fossile energi ingen fremtid har.

Lene Nielsen: Jeg synes, bestyrelsen skal svare på, om de i lighed med sidste år ikke agter at følge forslaget, selv om det bliver stemt igennem.

Ellen Bjarnø: Der var sådan en lille krølle om det der med, at bestyrelsen mener, at det skal være, når mulighederne viser sig eller hvordan det nu var formuleret. Og så fik vi en forklaring om, at pensionskassen altid investerede langsigtet og altid økonomisk. Der vil jeg lige minde om, at verden er under stor forandring i øjeblikket, så nogle gange er der stædige fastholden af noget langsigtet, man har gjort i mange år måske ikke så smart. Og hvad er langsigtet? Hvis verden går fuldstændigt af lave, inden man når til pensionsalderen, så kan det jo være lige meget, hvilke investeringer man har lavet.

Formanden: Jo jeg vil da gerne komme med nogle få kommentarer, for jeg synes jo, at både Cecilie og jeg har sagt rigtig meget om, hvad bestyrelsens holdning er om det her, men en lille pudsighed i forhold til, hvad Bent sagde, at det gav jo ikke no-

gen mening det her med, at man skal eje, fordi så var det faktisk sådan, at man bare burde eje alt hvad der var fossilt i verden. Og det er fuldstændigt rigtigt. Det er også det, Martin Skancke rent faktisk på et tidspunkt har udtalt. Det er, at det allerbedste ville jo være, at det var de allermest forsvarlige og ansvarlige investorer, som købte al kul og al fossilt i verden og så dermed stoppede al udvikling. Det kunne jo være en løsning, hvis man havde uanede økonomiske midler og ikke behøvede at sikre et afkast. Så det er der selvfølgelig nogen, som også har vurderet, om det var noget, som gav mening, og der vil jeg jo sådan lige personligt sige, at jeg mener jo egentlig, at det er bedre at eje aktier og have indflydelse i et selskab, som f.eks. kunne finde på at lave tjæresandsudvinding, som er noget af det allermest miljøskadelige der findes, og der mener jeg egentlig, at det er bedre at sidde indenfor i selskabet og være med til at få dem til ikke at gøre det end at sidde udenfor.

Og det er kernen i hele diskussionen, hvordan bestyrelsen opfatter, hvordan vi har ansvarlige investeringer. Det er, at vi vil sidde der, hvor indflydelsen er, og det er måske i virkeligheden også derfor, at der er så mange, som jeg kan høre, som bækker op om forslaget her, som er mødt op her, det er fordi, for at få indflydelse kræver det, at man møder op og at man siger sin mening. I forlængelse af det så bliver der så spurgt, vil bestyrelsen så følge anbefalingen? Nu ved vi jo fortsat ikke, hvad afstemningsresultatet viser, men hvis afstemningsresultatet viser, at vi opfordres til at frasælge alle vores fossile investeringer i fossile selskaber, så vil vi ikke følge anbefalingen, nej, og det melder jeg jo så ærligt ud, fordi det er imod den investeringspolitik, som vi har, og det er imod vores principper for ansvarlige investeringer. Det var jo et klart svar, var det ikke?

Og så vil jeg sige i forhold til relevante investeringer, der ved vi jo også godt, at der er rigtig mange pensionsselskaber, som leder efter ansvarlige investeringer i øjeblikket i forhold til bæredygtige investeringer, så det er faktisk i meget høj kurs at købe de her ting. Og derfor er vi jo så også igen, som ansvarlige i pensionskassen i forhold til penge og pensioner, nødt til at sikre, at vi ikke løber efter noget og køber det samme som alle de andre, mens det er allerdyrest, fordi det lige præcis er det, som alle andre også vil, så når vi siger relevante investeringer, så er det, når der er nogle investeringer i tiltag, som samtidig også kan give et godt afkast og dermed kan være med til at sikre vores pensioner. Der er vel nogle der spørger, hvorfor sælger vi ikke så bare, når vi ejer så lidt?

Og det er egentlig tilbage: Ja, det er måske nogle principper, som vi fastholder og det er, at det lægger vi meget vægt på både i forhold til denne her sag, men i forhold til også sager, der har været fremme tidligere, hvor generalforsamlinger eller andre bevægelser i samfundet har meddelt, at nu er det meget vigtigt, at man investerer på den og den måde og at man frasælger det ene eller det andet og der mener vi, at det til enhver tid er vigtigt, at vi har nogle ESG-regler, som gør, at vores investeringsafdeling altid har noget objektivt at forholde sig til, som vi i bestyrelsen har besluttet i forhold til ansvarlighed. Og vi er faktisk i bestyrelsen selv ret stolte både over den bevægelse, som vi har foretaget i forhold til at blive mere ansvarlige i vores investeringer de sidste år og det, vi har fået skrevet ind og det synes vi faktisk er et princip, som vi vil fastholde uanset om det drejer sig om en investering på 5 kroner eller en investering på 500 millioner kroner.

Dirigent: Ja, jeg tror, synspunkterne er trukket op nu. Der bliver spurgt ind til, hvorfor det med at "pålægge" ikke går, og det vil jeg godt lige knytte nogle kommentarer til. Altså, jeg vil starte med at sige, at hvad enten man nu kunne pålægge en bestyrelse eller man kunne anbefale en bestyrelse eller henstille eller opfordre en bestyrelse til noget, så er sanktionen ved, at en bestyrelse tilsidesætter både en opfordring og et pålæg sådan set den samme. Så må man vælte bestyrelsen. Det er sådan set den demokratiske måde at gøre det på. Man kan jo ikke sætte dem i fængsel, så det er ligesom systemet i det. Så kan man så sige, hvorfor er det med "pålægger" så et

problem, når det i virkeligheden er ligegyldigt? Det hænger så lidt sammen med - der er vi meget enige hr. Munch - altså når det drejer sig om loven om finansiel virksomhed, de der 400 paragraffer eller hvor mange der er, så er det jo fuldstændigt håbløst at gennemskue, men man kan sige den helt grundlæggende tanke bag det er, at man, navnlig i de senere år, har ændret lovgivningen som følge af hele denne her finanskrise, hvor man altså går ind og siger, vi vil stille bestyrelserne i højere grad til ansvar for det, de gør.

Vi begrænser deres muligheder for at lave særlige aflønningsordninger for dem selv, vi stiller krav om nogle bestemte uddannelser for bestyrelsesmedlemmer osv. Vi stiller krav om, og i det her tilfælde er det vel primært § 70 i lov om finansiel virksomhed, vi stiller krav om, at det er dem, der laver politikkerne, og det hænger selvfølgelig lidt sammen med, at så er det dem, der er ansvarlige. Og det betyder, at man kan ikke hver gang, der er en generalforsamling, som gerne vil noget andet - så er der en, der synes, man skal købe en ejendom i Valby - så er der en, der synes noget andet, der kan man ikke overlade det, med al respekt, til en generalforsamling. Det må bestyrelsen være ansvarlig for, men det er klart, at hvis generalforsamlingen siger, vi synes, I skal gøre sådan og sådan, og bestyrelsen så ikke gør det, så vil generalforsamlingen selvfølgelig gå ind og sige efterfølgende, det er vi ikke tilfredse med, og så må man jo vælge en bestyrelse, man er tilfreds med. Jeg har talt Bent i forbindelse med det her forslag, og jeg har forstået, at der var nogle, der havde det synspunkt, at man måske skulle gå ad rettens vej for få fastlagt, om generalforsamlingen kunne pålægge sådan noget. Og derfor har jeg til referatet sagt det, jeg har sagt. Så må man jo få det afklaret ved en domstol, men igen hvis man nu får medhold ved en domstol om, at man godt kunne have pålagt bestyrelsen dette, hvad ville der så ske ved det? Intet. Nå, det er bare for I skal forstå disse regler. Jeg kan jo have mine egne holdninger til det med miljøet, men det afgørende det er jo, hvad mener jeg, at jeg kan sætte til afstemning og jeg kan sætte det her forslag til afstemning med en opfordring til bestyrelsen og så må forsamlingen afgøre, om de er enige eller ikke enige med forslagsstillerne eller med bestyrelsen.

Jeg tror, det er klogt, at vi tager en skriftlig afstemning, så vi er sikre på, at vi får det gjort rigtigt. Så kan man spørge, hvem sætter I så til at tælle de stemmer op? Ja, det er jo heller ikke nogen let løsning. Man kunne selvfølgelig foreslå dem fra Sampension, nu de alligevel var her, men det gør vi ikke. Men økonomichefen og revisor vil sammen med mig tjekke, at det går rigtigt til.

Det er således, at den første afstemning af den type her i dag, så det vil altså sige, at det er den, der hedder første afstemning, man rykker af, og så krydser man, om man er for og det er altså for forslagsstillerens forslag eller imod, det vil sige, man er imod forslagsstillerens forslag, altså støtter bestyrelsen. Er alle med på det? Det er fantastisk. Så stemmer vi. I stemmer.

Der går nogle rundt med nogle små kurve, og jeg gør lige opmærksom på, nu kommer kurvene rundt.

Er der nogen, der ikke har afleveret deres stemmeseddel, som egentlig gerne ville aflevere? Jeg tror, alle har afgivet deres stemmer og det vil sige, vi sender folk ud at tælle, og så går vi videre med dagsordenen, os som alligevel sidder her, og det betyder, at vi kigger på det næste punkt på dagsordenen, nu er vi nemlig færdige med det, der hedder punkt 4. Forslag fra bestyrelse og medlemmer.

[Forslag 7 blev vedtaget med stemmerne 128 for, 30 imod og 5 blanke. Blev oplyst under dagsordenens pkt. 6]

Dagsordenens punkt 5

Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik

Dirigent: Nu er vi så kommet frem til punkt 5. Forelæggelse og godkendelse af lønpolitikken og det er således, at Mette Carstad vil lige motivere forslaget til lønpolitik. Værsgo.

Formanden: Og det er jo endnu lovgivningen, som bestemmer, at vi her i generalforsamlingen skal beslutte lønpolitikken og som følge af anden ny lovgivning – EU-lovgivning – Solvens II-regler, så er der indført en række nye kontrolfunktioner og det betyder, at vores væsentlige risikotagere, som der står om i lønpolitikken, udvides og det er vi så nødt til at rette og herudover er der så ingen ændringer i pensionskassens lønpolitik ud over almindelig opdatering.

Som I kan se, så er den nuværende politik – den gælder for alle tre pensionskasser i Unipension og når Unipension dels, så vil den så alene gælde for os og bestyrelsen beder derfor samtidig om en bemyndigelse til at lave korrekturændringer, så den kun gælder for os. Så vi indstiller den nye lønpolitik til vedtagelse.

Dirigent: Ja, og det er i virkeligheden væsentligt de der tre yderligere, der er kommet med under, hvem der er dækket. Risikochef, Compliance Officer og nøgleperson for Internal Audit og det er en lovgivningsmæssig ting. Giver det anledning til bemærkninger? Man skal jo have sådan en. Skal vi så ikke vedtage, at den ligner den, vi havde i forvejen? Det gør vi. Den er vedtaget. Tak for det.

[Forslag 5 vedtaget]

Dagsordenens punkt 6

Valg til bestyrelse

Dirigent: Så har vi et punkt på dagsordenen som hedder Valg til bestyrelsen, og det er således, at der skal vælges to til bestyrelsen, og det er således, at Mette Carstad er på valg og bestyrelsen indstiller til genvalg af Mette Carstad, og det er således, at Rie Øhlenschläger er på valg og man indstiller til genvalg. Jeg ved ikke om – vil de sige noget – eller kort kommentar på det? Det er således, at der kan opstilles yderligere kandidater, og hvis man gør det, så skal der være urafstemning. Hvis ikke der kommer yderligere kandidater, så kan de to kandidater vælges her på generalforsamlingen. Ja værsgo Rie.

Rie Øhlenschläger: Ja, altså nu har jeg siddet i næsten tre år i den her bestyrelse. Jeg sidder samtidig også i Det Økologiske Råds bestyrelse og i øvrigt også i Arkitektforeningens bestyrelse og min holdning er, at pensionskassens opgave er jo at sikre gode pensioner til medlemmerne, men samtidig at sikre, at medlemmerne har det godt også i forhold til at have længere perspektiver for, hvad det er for en verden, vi er med til at præge for kommende generationer, for vores egne børn og børnebørn og oldebørn, hvad folk efterhånden har. Så det hænger sammen. Pensionsformuerne er ganske enorme. Jeg taler ikke bare om dem, vi havde i Unipension, men pensionsformuer i det hele taget. Og det vi ved nu, det er, at pensionsformuer, hvis de bliver anbragt på en fornuftig måde, sådan at de både giver et godt afkast og er med til at

udvikle vores samfund i en retning, som gør, at der kan blive lidt bedre håb for kommende generationer, altså i en bæredygtig retning, så kan det være enormt betydende, for det er gigantiske summer, pensionskasserne har. Og det, vi kan se, det er, at der er nogle pensionskasser, der begynder at bevæge sig mere og mere over i retning af at tænke helhedsorienteret på bæredygtighed samtidig med, at de faktisk tjener penge. Og mit arbejde i en kommende bestyrelse, hvis jeg får lov til at fortsætte, det vil stadigvæk være, som jeg har gjort det sidste par år, at påpege vigtigheden af, at vi arbejder ud fra et helhedsorienteret syn, altså ikke kun tænker på penge. Vi har allerede nogle ESG-regler, som har nogle kvaliteter, og i nogle tilfælde er den der dialog vældig god, men der er ting, der er rigtig, rigtig vigtige og for mig at se er det nødvendigt, at pensionskassen tager en klar stilling og siger, hvis vi skal prøve på at opfylde vores miljømæssige forpligtelser, vores COP21-forpligtelser, så skal vi altså frasælge vores fossile investeringer og få dem placeret over i noget, der er mere bæredygtigt og noget, der er fremtidens investeringer i stedet for de her nedgangsinvesteringer, som de fossile er, så det er det, jeg vil arbejde for, hvis jeg bliver genvalgt.

Formanden: Ja, men jeg har været medlem i pensionskassens bestyrelse siden år 2000 og jeg har været formand siden 2011. Og det er jeg rigtig glad for. Jeg synes, det er et kæmpe stort ansvar. For nogle år siden besluttede jeg ikke længere at lade mig vælge til bestyrelsen af Foreningen Arkitekter og Designere, hvor jeg ellers tidligere har været deres repræsentant, men ville gerne sikre, at jeg havde opbakning hos medlemmerne direkte og har derfor nu i 3 år været medlemsvalgt bestyrelsesmedlem. Det vil jeg gerne fortsætte med at være. Jeg synes, det er et kæmpe stort ansvar at sidde i spidsen for alle jeres pensionspenge og alle de 7.900 arkitekter, som ikke er mødt op til generalforsamlingen i dag. Vi har et stort ansvar for at sikre, at alle har en god og ordentlig pension og vi har også et stort ansvar for at sikre, at man undervejs til sin pensionstilværelse også er sikret nogle gode muligheder for at blive sikret, ifald at der skulle ske nogen af de lidt mere uheldige ting, som der er blevet fremstillet tidligere. Så er jeg jo så også enig med vores ESG-politik, hvor jeg synes, at i de mange år, jeg har været med i pensionskassen, har vi bevæget os voldsomt, fra vi, da jeg trådte ind, havde et papir med etiske investeringer på en side, som vi glade for, til en stor bevægelse imod, at vi nu kalder det for ansvarlige investeringer, er blevet meget mere bevidste omkring betydningen af dialog og er blevet meget mere bevidste omkring, hvordan vi faktisk også med de mange, vi har, i samarbejde med andre kan være med til at flytte på nogle ting. Så jeg vil gerne stille op og jeg håber selvfølgelig også på opbakning fra medlemmerne til det.

Dirigent: Ja, tak for det. Der er to kandidater og der skal vælges to. Er der yderligere? Ja, værsgo

Bent Hindrup Andersen: Jeg vil gerne foreslå Ella Bredsdorff som bestyrelseskandidat. Ella har været meget aktiv i Arkitektforeningen i rigtig, rigtig mange år og har også her op til generalforsamlingen støttet både forslag 6 og 7, og hun vil også følge generalforsamlingens beslutninger, så jeg vil anbefale, Ella stiller op og at man stemmer på hende.

Dirigent: Ja, det er sådan, at generalforsamlingen kan opstille, hvis mindst fem medlemmer af pensionskassen bakker det op, men det problem kan man formentlig godt løse.

Ella Bredsdorff: Og jeg har lavet et opstillingsgrundlag og man kan sige, nogle af tingene, som jeg har ligesom studset over, da jeg læste materialet, det er måske blevet gennemdebatteret, men jeg vil alligevel læse det. Det første afsnit hedder Skift af administrationsfællesskab. Og vores pensionselskab har uden om os medlemmer skiftet fra administrationsfællesskabet Unipension til Sampension. Sampension goddag, står der i indkaldelsen, hvor argumentet for skiftet er stordriftsfordele. I

den næsten samtidige indkaldelse til generalforsamling i Magistrenes og Psykologernes Pensionskasse, det er den største i Unipension, der står der begrundelsen for adskillelsen er uenigheder. Lige i dag er der blevet løftet lidt af sløret for uenigheden. Det er noget med et fondsmæglerselskab, ja, men altså sådan er det. Jeg synes ikke, det er helt tydeligt, at man sætter interesse i at orientere og give medlemmerne indflydelse. Og et mindstemål, det kunne være, at I fortalte mere konkret om de her uenigheder.

Og så har vi medlemsforslag 6 og 7, som jeg støtter, og det er noget med, sidste år, at det her udmærkede forslag jo ikke er fulgt og jeg synes vi har fået nogle begrundelser, som jeg ikke kan acceptere. Så jeg håber jo, at vi får flertal i dag. At der er et stort flertal for forslagene, som jo hænger på det, der blev vedtaget sidste år. Og jeg synes, det var beskæmmende at læse det om, hvordan arkitektpensionen gik i dialog med de farlige fossile selskaber og det har vi så hørt om nu, men det er ikke den måde, jeg tror, vi kan leve op til generalforsamlingens ønsker, og når I så hører, at de kun udgør – investeringerne kun udgør 1 % af de samlede investeringer, så er det svært at forstå, at AP ikke er indstillet på en afvikling og også fordi de simpelthen bliver meget mindre værd.

Og så vil jeg så sige, at det er vigtigt, at dem, der stiller op til bestyrelsen, de er lydhøre over for generalforsamling og medlemmerne og den måde, vores penge skal forvaltes på. Det er selvfølgelig det afgørende for, at pensionskassen kan have god samvittighed og føle, at de gør – at det ikke er en uforsvarlig måde, de bruger pengene på. Og målet er selvfølgelig større medindflydelse for medlemmerne og arbejde for forslagene. Så er det den grønne omstilling og der synes jeg jo altså, at både forslag 6 og 7 supplerer hinanden.

Og vedrørende lønpolitikken så har vi jo fået en forklaring på, hvorfor administrationsomkostningerne stiger for Arkitekternes Pensionskasse. Det er jo så på grund af honorarerne, der er steget så meget i de her senere år og det vil jeg så også sige, at det synes jeg er unødigt, når folk går meget ind for at bruge tid og kræfter på det gode arbejde, så er det måske vigtigt, at vi ikke fokuserer så meget på, at man skal have høje honorarer. Jeg mener ikke, at det er på den måde, man får de rette bestyrelsesmedlemmer. Tak.

Dirigent: Ja, tak. Der er tre kandidater. Jeg vil lige sikre, der er fem, som – bestyrelsen kan opstille kandidater efter vedtægterne og fem medlemmer kan. Er der fem der opstiller denne kandidat? Må jeg lige se nogle hænder oppe. Det er mere fordi det ville være lidt dumt, hvis vi nu ikke bare formelt set havde – det er der. Tak for det. Det havde jeg også på fornemmelsen.

Det betyder, at der er tre kandidater til to poster, og der står i vedtægternes § 13, stk. 6, at hvis det er således, at der er flere kandidater end dem, der skal vælges, så afgøres valget ved urafstemning blandt samtlige medlemmer. Det betyder, at disse tre medlemmer – tre kandidater nu går til urafstemning om de to pladser. Og med de ord så er vi så fremme ved – ja.

Jeg havde ikke set, der var andre. Ja, ja. Jeg troede sådan set, at folk meldte sig, men hvis der er nogen, der sidder og brænder inde. Munch, sidder du og brænder inde?

Godt. Alle skal da have en mulighed for at stille op. Det er da klart.

Jørgen Thomsen: Jeg brænder ikke inde. Jeg vil gerne ud og tænde min cigar, men det er noget andet, men jeg synes, det er højst problematisk, hvis den her diskussion, jeg har overværet skal være årsag til opstilling – eneste årsag til opstilling til bestyrelsen. Jeg er meget utryk ved, at der overhovedet ikke bliver stillet spørgsmål til

folks eller kandidaternes evner til at forvalte vores penge. Det er trods alt det, bestyrelsen skal foretage sig. Vi kan godt have alle de her følsomme diskussioner og der kan være meget rigtigt i de ting, der er sat frem, men jeg er meget utryg ved, at de faktuelle kundskaber, som jeg forventer af en bestyrelse i en pensionskasse, ikke efterlyses.

Jørgen Munch: Altså, det er jo rigtig nok, at vi skal ikke have bestyrelsesmedlemmer, som bare har et punkt på dagsordenen. Det havde Ella jo så heller ikke, og det havde de to andre heller ikke. Men det er jo sådan i lovgrundlaget, at der stilles skrappe krav til bestyrelsesmedlemmer, som bl.a. medfører, at de skal på kursus, så den side af sagen behøver du ikke være utryg ved.

Dirigent: Ja, under alle omstændigheder er det jo således, at hvis der er mere end to kandidater, og der er tre, og jeg hører ikke, at der flere, men der er tre, så er det urafstemning og der vil der sikkert også være anledning til at udveksle forskellige synspunkter.

Ukendt taler: Jeg vil gerne spørge om resultatet af denne her afstemning, vi har haft, det kan være, at den får indflydelse på de endelige beslutninger.

Dirigent: Okay, det har jeg ikke lige set i den sammenhæng, men nu tror jeg også, vi er nået dertil, at jeg kan oplyse, at der er afgivet 163 stemmer. Der er 5 blanke, for forslaget stemte 128 og imod 30, så forslaget er vedtaget.

Dirigent: Men det flytter vel ikke ved kandidaturerne. Vi har 3 kandidater og dem skal vi bare sende til urafstemning og så skal vi fortsætte stille og roligt med generalforsamlingen.

Og jeg nævner lige, fik alle fat i tallene? 128 for, 30 imod og 5 blanke, og det vil sige forslaget, således som jeg refererede det, det er så altså vedtaget.

Dagsordenens punkt 7

Valg af revision

Dirigent: I og med at vi er overstået med punkt 6. Valg til bestyrelse, så er vi nu fremme ved punkt 7, som er Valg af revision. der indstiller bestyrelsen til genvalg af Deloitte Statsautoriseret Revisionsfirma.

Jeg skal måske lige sige, at man er selvfølgelig opmærksom på, at ved overgang til Sampension kan det være relevant at gå over til det selskab, som i øvrigt bruges af Sampension, nemlig PWC. Men det er jo noget, som man så vil tage op på næste års generalforsamling bare til orientering. Skal vi genvælge Deloitte denne gang? Ja, så fik han også lidt med hjem. Den synes jeg er OK.

[Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab valgt som revisor]

Dagsordenens punkt 8

Sted for næste års generalforsamling

Dirigent: Så er det således, at vi skal træffe beslutning om tid og sted for næste års generalforsamling, og der indstiller bestyrelsen næste år til København, men jeg kan da røbe, at man diskuterer lidt, om man skulle være så dristige måske i 2018 at flytte det til Jylland, hvor de fleste af os jo alligevel kommer fra, men København næste år. Kan vi tilslutte os det? Det kan vi.

[Sted for afholdelse af generalforsamlingen 2017 i København]

Dagsordens punkt 9

Eventuelt

Dirigent: Så er vi på forunderlig vis nået frem til punkt 9. Eventuelt. Der kan vi jo snakke om alting, ikke vedtage noget som helst, men der kan være nogen, der gerne vil have ordet og der var en herre dernede, der meldte sig. Værsgo.

Per Fynboe: Jeg kommer fra Holbæk og er pensionist, og jeg er glad for at kunne være med i dag. Jeg havde egentlig et spørgsmål, som jeg ville have stillet under beretningen, men for ikke at forvirre debatten, og for at vi kunne koncentrere os om det, der var hovedspørgsmålet, som vi nu også har set under punkt 6 og 7, så sad jeg og tøvede med det og så spurgte jeg i stedet for i pausen. Så fik jeg et nej til det, jeg ville have spurgt om, nemlig om bestyrelsen har haft en drøftelse under overskriften Etik eller Aktiv eller hvad er det vi kalder det? Ansvarlige investeringer. Nej, I har ikke haft den diskussion endnu, fik jeg at vide.

Jeg har en drøm om, at bestyrelsen i den næste periode drøfter seriøst, hvordan AP gennem aktive investeringer i fredsskabelse og tilsvarende deinvesteringer i de firmaer, som understøtter undertrykkelsen af det palæstinensiske folk, som den israelske stat udøver. Jeg har en drøm om, at I i bestyrelsen drøfter, hvordan vi kan tilslutte os den internationale bevægelse BDS kaldes den, der går ind på at boykotte og deinvestere og sanktionere over for staten Israel, så længe de bliver ved med eksempelvis at besætte Vestbredden, osv. at de bliver ved med at behandle palæstinensere i Israel som andenrangsborgere og mit spørgsmål det går så ikke til bestyrelsen. Jeg har en drøm om, at I drøfter det og hvis ikke eller uanset, at vi så får en drøftelse næste år på det og mit spørgsmål det går i virkeligheden til Sampension ved direktøren og alle jer, der er med her. Ville I kunne være med til at kvalificere sådan en diskussion ved at pege på, hvilke investeringer der ville kunne fremme freden og hvilke investeringer, der kunne være med til at hjælpe med til, at Israel holder op med at banke palæstinenserne, som de gør det. Har I selv kompetencerne og analyseredskaberne og viden om firmaer eller skal I have hjælp et eller andet andet sted fra, fra medlemmerne eller hvem det nu kunne være, der vidste noget om det? Det var mit spørgsmål og det var så til direktøren og jeg vil sige, du behøver ikke at svare i dag, hvis ikke du ved det. Du må meget gerne sende det skriftligt til både bestyrelsen og til mig, når I er kommet hjem.

Hasse Jørgensen, adm. direktør i Sampension: Jeg er af den helt klare opfattelse, at hvis vi skulle belyse og kvalificere, som du kalder det, det der spørgsmål til brug for bestyrelsens diskussion af det, så ville det kræve, at vi også involverede konsulenter eller andre, der har en speciel kompetence på det område. Det gør vi i øvrigt også i så mange andre sammenhænge, så det er der ikke noget usædvanligt i. Og det ville vi selvfølgelig gøre, hvis bestyrelsen bad om det. Jeg er nødt til lige at understrege, at vores ydelse, om du vil, over for Arkitekternes Pensionskasse starter den 1.1.2017, så det er altså ikke sådan, at vi vil gå hjem i dag og begynde at re-

searche på investeringsspørgsmål eller andre spørgsmål. Det er et helt simpelt kontraktuelt forhold.

Hans Torpet: Jeg har en fortid i Jylland, på Fyn og nu også her i byen. Jeg har ikke deltaget det sidste par år i generalforsamlingen, men derfor vil jeg gerne sige til bestyrelsen og hele bestyrelsen. Det er en glæde at komme til stede og opleve, hvor engageret I er i hele bestyrelsesarbejdet. Jeg synes virkelig, det er imponerende, hvad I har og den dialog, der er kommet med de andre, så ja, du siger selv, at der er 7.900 medlemmer, som ikke er til stede i dag, men jeg vil gerne på egne og rigtig mange andres sige tak for jeres store arbejde.

[Klapsalver]

Dirigent: Ja, det var måske også det sidste ord inden buffeten. Tak for det. Det er jo således, at det sidste ord er altid formandens, og det er det også her. Jeg vil endnu en gang takke for eksemplarisk god ro og orden, og så vil jeg give ordet til formanden til en afslutning. Værsgo.

Formanden: Jamen jeg vil også sige tusind tak til jer alle sammen for en god og en spændende debat, og selvfølgelig vil jeg sige tak til Hans for at synes, at vi trods alt gør et godt stykke arbejde i bestyrelsen. Så vil jeg sige til Fynboe, at vi diskuterer ansvarlige investeringer på hvert eneste bestyrelsesmøde. Der var engang, hvor det var ejendomme, vi diskuterede på hvert eneste bestyrelsesmøde. Nu er det ansvarlige investeringer, så hvem der har sagt nej, det ved jeg ikke. Vi har diskuteret så sent som for 3 timer siden det besatte område i Vestsahara, hvordan vi skulle forholde os til det i forhold til vores investeringer, så det bliver aldrig lukket, og der bliver vi ved med at se, om vi kan gøre tingene på en anden og på en bedre og på en mere ansvarlig måde.

Men tusind tak for en fantastisk generalforsamling.

På en tidligere generalforsamling, hvor vi havde evaluering liggende ude på bordene, der var nærmest en eneste kritik af selve generalforsamlingen. Det var, der ikke var nok rødvin. Det håber vi så, at vi kan leve op til i dag, så jeg håber, rigtigt mange af jer har lyst til at blive her og smage, hvad Charlottøehaven kan præstere og så få en god forlænget yderligere snak ude ved buffetbordene. Tusind tak for i dag.

Generalforsamlingen hævet kl. 20.00.

Johnni Nielsen
Referent

Lars Svenning Andersen
Dirigent